

Marcusi ooja istumaasi ivuaadana Δ Suusi Cristo aid Δ si aim Δ raitadai tami oidigi daama.

¹ Δ quioma ooja Isaíacaru Δ mo ñiooqui Diuusi ñiooquid Δ r Δ ismaac Δ d Δ istutuidi isbai Δ liatuda oodami aagaitai Δ Suusi Cristo Diuusi marad Δ .

² Isaía Δ rñiooquituldiadamigad Δ catadai Diuusi dai aagai sai Diuusi pocaiti:

Ootosamu aan Δ Δ mo ootosicami aapi Cristo g Δ bait Δ qui

Vai Δ gai aagidana Δ oodami sai divia agai aapi.

Daid Δ Δ oodami Δ ma duucaí g Δ nt Δ t Δ gitodamu

Dai camaisoimaasi ivuaadamu.

³ Diuusi ootosa agai Δ mo c Δ li sai oidigana gama-maat Δ tuldiña dai poduucái aagidamu Δ gai oodami:

“Caotoma divia agai g Δ rt Δ aan Δ damiga casc Δ d Δ Δ ma duucaí av Δ r g Δ nt Δ t Δ gito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaía.

⁴ Tai divia Δ Vuaana dai oidigana vapaconaimi Δ oodami, dai aagidi sai g Δ aagai is Δ ma duucaí g Δ nt Δ t Δ gituagi dai isg Δ n vapaconacagi dai camaisoimaasi ivuaadagi sai poduucái Diuusi oig Δ ldana soimaascamigad Δ .

⁵ Tai ami oidig Δ r Δ dada v Δ asi Judeea d Δ v Δ ri Δ r Δ Δ oidacami dai Jerusaleen Δ r Δ Δ oidacami dai ca Δ ca

agai istuma aagaiña ΛVuaana; vaidΛ ΛVuaana va-
paconaiña ami ΛgΛΛ aqui JordánΛΓΛ ismaacΛΔΛ aa-
gaiña Λsoimaascami ismaacΛΔΛ ivuaadana sai Di-
uusi oigΛldana.

⁶ DaidΛ ΛVuaana yuucusidΛ cameyu vopodΛcΛΔΛ
duñisicatadai dai givuradΛ ogicΛΔΛ duñisicatadai dai
cuaadana Λgai soosoyi dai saivoli.

⁷ Dai aagidiña Λgai Λoodami Diuusi ñiooquidΛ
daidΛ itΛΛdaiña:

—GooquiΛΓΛ divia agai Λmai ismaacΛΔΛ
vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΛ. AanΛ tomali
maiviaa sΛΛlicami iscuiquiagi dai uupasdagi
susuusacadΛ gīgiaragadΛ, aanΛ maitistutuidi
siΛΛsi istutuidi Λgai dai Λgai vaamioma namΛga
iñsaanΛ cascΛΔΛ.

⁸ AanΛ gΛnvaconai aapimΛ suudagicΛΔΛ
dΛmos Λgai divimu dai maaqui agai oodami
guvucadadΛ Diuusi IbΛadΛ —astΛΛdaiña ΛVuaana.

—————
⁹ Tai aidΛ tuigaco ii ΛSuusi NasareetaiñdΛΓΛ
Galilea dΛvΛΛriaiñdΛΓΛ mΛΛca siaaco daacatadai
ΛVuaana taidΛ ΛVuaana vacoi ΛSuusi ami Λaqui
JordánΛΓΛ.

¹⁰ Amaasi mosvuusai ΛSuusi suudagaiñdΛΓΛ dai
tΛΛ tΛvaagi taidΛ gΛcupioco dai Diuusi IbΛadΛ Λmo
tugu maasi tΛvai Λgai daama.

¹¹ Tai caidatu Λmo ñiooqui tΛvaagiaiñdΛΓΛ daidi
caiti:

—AapiarΛ Λrgiñmara ismaacΛΔΛ aliΛ oigΛdai
aanΛ dai aliΛ baigiñΛlidi aanΛ aapicΛΔΛ —ascaiti
Λñiooqui.

—————

12 Tai gooqui^ΛΛ Diuusi Ib^Λad^Λ vaidacai ^ΛSuusi oidigamu.

13 Tai ^Λgai ii dai oidigana daja goo coobai tasai c^Λc^Λisi saagida vaid^Λ ^ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda ^Λlidadai ^ΛSuusi. Tai dada Diuusi t^Λt^Λaañicarud^Λ dai nuucada ^ΛSuusi sai maisoimaasi iduiñtuldana ^ΛDiaavora.

14 Aid^Λ tuigaco sid^Λ ^ΛErood^Λsi maisa ^ΛVuaana, ii ^ΛSuusi Galileeamu, dai gaaagidimi Diuusi ñiooquid^Λ dai isducatai gat^Λaan^Λi Diuusi.

15 Daid^Λ it^Λt^Λdai ^Λgai ^Λp^Λ ^Λoodami:

—Casi atyoga aayi istuigaco soiña ^Λgai Diuusi oodami sai c^Λ^Λgac^Λr^Λ oidacana casc^Λd^Λ ^Λma duucai av^Λr g^Λnt^Λt^Λgito vuitapi Diuusi dai vaavoituda isDiuusi c^Λ^Λgac^Λr^Λ vuvaida ^Λgai oodami —ast^Λdai Suusi.

16 ^Λg^Λ^Λ suudagi ismaac^Λd^Λ Galilea t^Λ^Λgidu ugidiana s^Λ^Λli im^Λitadai ^ΛSuusi dai t^Λ^Λ gooca g^Λnsi^Λ^Λg^Λm^Λ Simuñi ^Λm^Λmadu Aand^Λr^Λsi. ^Λgai ^Λr^Λv^Λatopa vuudamicatadai dai suudar^Λ dadaitudai g^Λnvatopa vuicar^Λ.

17 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Giñoidávurai nai aan^Λ g^Λnmaat^Λtuldana m^Λsducatai gaagadagi oodami vaid^Λ giñvaavoitudaiña —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

18 Tai ^Λgai otoma anaasi viaa g^Λnvatopa vuicar^Λ dai oí^Λ ^ΛSuusi.

19 Vaid^Λ ^ΛSuusi apiaim^Λi dai bait^Λquioma t^Λ^Λ ^ΛJacovo Sevedeo marad^Λ dai Vuaana Jacovo succulid^Λ, vai ^Λmo vaarcu ^Λrana daraajatai darasdi g^Λnvatopa vuicar^Λ.

20 TaidΛ ΛSuusi vai Λgai sai oidana tai Λgai anaasi vaarcu Λrana viaa gΛnooga ΛΛmadu ΛpipiooñigadΛ dai oí ΛSuusi.

21 Amaasi aayi Λgai CapernauumΛrΛ; dai mosaayi ibΛstaragai tasΛrΛ tai vaa ΛSuusi Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ dai gΛagacai gamamaatΛtuldimi Diuusi ñiooquidΛ.

22 Dai vΛascatai ismaacΛdΛ caΛ maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcatai siΛΛ cΛaga ñioocai ΛSuusi. Λmo sΛlicami viaacami duucai gamamaatΛtuldi Λgai dai maisiu Λpan duucai Λmo maamaatΛtuldiadami Diuusi sΛlicamigadΛ.

23 Dai ami Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ daacatadai Λmo cΛli ismaacΛdΛ viaacatadai Λmo Diaavora tΛañicarudΛ daidΛ ΛDiaavora tΛañicarudΛ iññaquitu ΛcΛli daidΛ itΛtdai Λgai Suusi:

24 —¿Tuiρasi garsaagida vapaçai aapi Suusi NasareetΛrΛ oidacami? ¿Garcoodapasi agai dai divia? AanΛan gia cΛaga gΛmaatΛ dai maatΛ aanΛ pΛsiΛrDiuusi maradΛ ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi —astΛtdai ΛcΛli ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛañicarudΛ.

25 TaidΛ ΛSuusi bagaimi ΛDiaavora tΛañicarudΛ daidΛ itΛtdai:

—Maitiñioocada mosaivuusai dai dagito gocΛli —astΛtdai ΛSuusi.

26 Tai amaasi ΛDiaavora tΛañicarudΛ suiquituli ΛcΛli dai gΛgarΛ iññaquimi dai vuusai ΛcΛliaiñdarΛ.

27 Tai vΛascatai ismaacΛdΛ ami daraajatadai aliΛ duduaadimu, dai aipaco gΛntΛcacaيمي daidΛ icaitimi:

—¿Tumaasi goovai? ¿Tuma utudui gΛrmamaatΛtuldi goovai? GocΛli gia sΛlicΛdΛ

víaa guvucadagai asta ΔDiaavora tΔtΛaañicarudΔ
 ΔΔpΔ ΔΔgidi dai vuuvacΔi oodamiaiñdΔrΔ —ascaiti
 Δoodami.

²⁸ Tai otoma gΔmaí vΔΔsi Galilea dΔvΔΔriΔrΔ istu-
 maasi ivuaadatadai ΔSuusi.

²⁹ AidΔsi vuvaja Δjudidíu quiuupaigadΔaiñdΔrΔ
 ΔSuusi ΔΔmadu ΔJacovo ΔΔmadu ΔVuaana oí Δgai
 ΔSimuñi dai ΔAandΔrΔsi quiidiamu.

³⁰ VaidΔ ΔSimuñi tuumudΔ aliΔ coococatadai oid-
 itai toiñdagai dai caatΔcatadai, mΔtai aagidi ΔSuusi
 sai Δgai coococatadai.

³¹ TaidΔ ΔSuusi miaadΔrΔ cΔquiva dai novi-
 aiñdΔrΔ bΔi dai vañigi. Mospodui Δgai tai dagito
 Δtoiñdagai, dai Δgai vaa ooqui Δgai dai bibi.

³² Dai aidΔsi catuca, mΔtai vuaapi ΔSuusi
 vΔΔsi ΔcoococoidadΔ dai ismaacΔdΔ viaacatadai
 ΔDiaavora tΔtΛaañicarudΔ ΔΔpΔ.

³³ Dai vΔΔsi Δoodami gΔnΔmpagi ami quitaagiña.

³⁴ TaidΔ ΔSuusi duduaadi muidutai naana
 maasi coocodagai viaacami dai vuvaitu
 oodamiaiñdΔrΔ mui Diaavora tΔtΛaañicarudΔ.
 ΔDiaavora tΔtΛaañicarudΔ gia maatΔcatadai ΔSuusi
 dΔmos Δgai maidadagitoiña isñiocada Δgai sai
 maimaasico vuajana Δoodami vuitapi sioorΔ Δgai.

³⁵ ΔSuusi siaalimodΔ vañi quiaa tucagamucatai
 dai ii oidigamu dai mΔΔca gamamada agai.

³⁶ TaidΔ ΔSimuñi ΔΔmadu ΔaaduñdΔ gaagamu
 ΔSuusi.

³⁷ Dai aidΔsi tΔΔ Δgai potΔΔdai:

—VΔΔsi oodamiava Δgaagai —astΔΔdai.

³⁸ Damos ΔSuusi itatadai:

—Timada sibacoga dai ami gaaagida ΔpΔ Diuusi ñiooquidΔ. Gomaasi ivuaada ñagai aanΔ dai divia tami oidigi daama —astatadai ΔSuusi.

³⁹ Dai ii vΔsi Δjudidíu quiquiuupaigadΔ Galilea dΔvΔriΔ dai ami gamamaatΔtuldimi Diuusi ñiooquidΔ dai vuvaidimi Diaavora tatΔañicarudΔ oodamiaiñΔ.

⁴⁰ TaidΔ ΔSuusi miaadΔ cΔquiva Δmo cΔli ismaacΔΔ viaacatadai Δmo coocodagai ismaacΔΔ duvaldi gatuucuga, dai gΔtootonaΔ cΔquiva daidΔ itatadai:

—PΔsipΔiadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astatadai ΔcΔli coocodΔ ΔSuusi.

⁴¹ TaidΔ ΔSuusi soigΔldan tadatu dai taata gΔnovicΔΔ daidΔ itatadai:

—IpΔlidiana isgΔduaaidagi, duaadicami ivii —astatadai.

⁴² MospotΔi ΔSuusi tai maigo ii ΔcΔli coocodadΔ dai cacΔΔ duaadicami vii.

⁴³ TaidΔ ΔSuusi ootoi dai sΔlicΔΔ dai isaagada Δgai gomaasi daidΔ itatadai:

⁴⁴ —Dañi, maitiaagiada tomali Δmaadutai pΔsducatai dueeyi mosai imi dai mΔΔ vuidΔ cΔquiva Δpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sΔlicamigadΔ vai ñidiña Δoodami pΔscadueeyi —astatadai ΔSuusi.

⁴⁵ TaidΔ ΔcΔli mosii dai otoma aagidimi vΔscatai isducatai ΔpΔui. CascadΔ ΔSuusi maitistutuiditadai isvaquiagi tomali ΔmapΔcΔ vΔsi oidacami vuitapi dai baiyoma mosugidiana aimΔraña siaaco maitiipucataidai oidacami, vai

vΛASCARΛ muidutai aipadARΛ ajioopaiña siaaco ucami daaca Λgai.

2

¹ Dai bochiΛΛqui tasaicADΛ ΛSuusi Λpamu ii Capernauumamu; tai otoma maí Λoidacami isgΛquiiyARΛ daacatadai Λgai.

² Dai otoma sΛΛlicADΛ mui gANΛmpagi oodami tomali maiaΛcatadai siaa sΛΛli vaapaquiagi aa; vai Λgai gamaatΛtulditadai Diuusi ñiooquidΛ.

³ Amaasi aayi maacova cACΛΛli dai uusiARΛ bΛcaiticatadai Λmo cΛΛli ismaacADΛ maitistutuiditadai isoiñiagi.

⁴ DΛmos maitΛTAGaitadai Λgai isducatai aitudagi ΛCOOCOADΛ siaaco daacatadai ΛSuusi mosΛΛ muiducatai oodami, dai amaasi vaaqui daama tΛΛASai dai siaaco daacatadai ΛSuusi sΛΛli daama cupioco dai amui sΛΛli tΛvañi ΛCOOCOADΛ uusiARΛ.

⁵ Dai aidΛsidΛ ΛSuusi tΛΛ siΛΛ cΛΛga vaavoitudaitadai Λgai, itΛTADai Λgai ΛCOOCOADΛ:

—Giñmara gΛsoimaascamiga caoigΛldi
—astΛTADai.

⁶ DΛmos ΛΛmoco mamaatΛtuldiadami sΛΛlicami ismaacADΛ ami daraajatadai ΛpANΛlidi:

⁷ “¿IstuisidΛ poduucai ñioocai gocΛΛli? Parundan caiti goovai Diuusi, tomali Λmaadutai maitistutuidi isgaoigΛliadagi gasoimaascamiga mosΛΛgi Diuusi”, asANΛlidi ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

⁸ DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai istumaasi gANTΛAGitoitadai Λgai daidΛ itΛTADai:

—¿TuimΛsi poduucai gANTΛAGitoi aapimΛ?

9 ¿Tumaasi sioma maisijaiga isaagidagi gocooadΛ: “GΛsoimaascamiga caoigΛldi”, siΛpΛ potΛΛdagi: “Vañigiñi dai bΛi gΛvaacosi dai imΛda”?

10 GΛntΛΛgidamu aanΛ iñsaanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami viaa guvucadagai ΛpΛ tami oidigi daama isgaoigΛldiada gasoimaascamiga —astΛtdai ΛSuusi ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

Dai amaasi itΛtdai Λgai ΛcΛΛli cocoadΛ:

11 —Aapi angΛagidi vañigiñi dai bΛi gΛvaacosi dai noragi gΛquiiyamu —astΛtdai ΛSuusi.

12 TaidΛ ΛcocoadaΛ otoma vañi; dai bΛi gΛvaacosi dai vuusai abiaadΛrΛ vΛΛscatai vuitapi. Tai vΛΛscatai camaitΛΛ isducatai gΛntΛtgitoagi tΛgacai goomasi dai cΛΛga ñiooquimi Diuusi vΛΛtarΛ daidΛ icaiti:

—Tomali Λmo imidagai mainΛidiña aatΛmΛ go-maasi —ascaitimi Λoodami.

13 Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi Λpamu ΛgΛΛ suudagi ugidiana; dai aidΛsi vΛΛsi Λoodami miaadΛrΛ gu-quiva siaaco daacatadai ΛSuusi tai Λgai ma-maatΛtuli Diuusi ñiooquidΛ.

14 Dai aidΛsi daivusquimi ΛSuusi ΛmapΛcΛrΛ tΛΛ Λmo cΛΛli Leví tΛΛgiducami Alfeo maradΛ vai daacatadai ami siaaco gavuudana Λgai tumiñsi. Agai Λrtumiñsi vuudamicatadai, taidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—Giñoidáni —astΛtdai.

TaidΛ ΛLeví otoma cΛquiva dai oí.

15 Dai aidΛsidΛ gacuaadatadai ΛSuusi Leví qui-idiΛrΛ ΛΛmadu muidutai tumiñsi vuudami ΛΛmadu aa soimaasi ivuaadami. VΛΛscatai mesa vuidΛrΛ

daraajatadai ʌʌmadu ʌSuusi dai vʌʌsi ʌSuusi ma-
maatʌrdamigadʌ ʌʌpʌ. Aliʌ muiducatadai is-
maacʌdʌ oidatucuiña.

¹⁶ Dʌmos ʌmamaatʌtuldiadami sʌʌlicami
ʌʌmadu ʌfariseo tʌʌgacai isʌSuusi vʌʌscatai
ʌʌmadu gacuaadatadai itʌʌdai ʌgai
ʌmamaatʌrdamigadʌ:

—¿Tuisidʌ gʌnʌmamaatʌtuldiadamiga ʌʌmadu
gacueeyi daidʌ yʌʌyi tumiñsi vuudami dai
soimaasi ivuaadami ʌʌmadu? —astʌʌdai.

¹⁷ Dʌmos aidʌsi caʌ ʌSuusi imaasi itʌʌdai:

—Ismaacʌdʌ maicoococoñi maitʌgito
duduaidiadami mosʌcaasi ismaacʌdʌ coococoñi.
Dai poduucai aanʌ maisiu cʌʌga ivuaadami
vʌʌtarʌ divia. Aanʌ divia dai cʌʌgacʌrʌ vuvaida
iñagai soimaasi ivuaadami —astʌʌdai ʌSuusi.

¹⁸ ʌmo imidagai gayunanducai ʌVuaana
mamaatʌrdamigadʌ ʌʌmadu ʌfariseo
mamaatʌrdamigadʌ, tai dada ʌʌmoco oodami
siaaco daacatadai ʌSuusi dai tʌcacai daidʌ
itʌʌdai:

—¿Tuisidʌ gayunandui ʌVuaana ma-
maatʌrdamigadʌ ʌʌmadu ʌfariseo ma-
maatʌrdamigadʌ, vai aapi gʌmamaatʌrdamiga
vʌʌscʌrʌ gacuadana? —astʌʌdai ʌgai ʌSuusi.

¹⁹ Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—¿Istutuidisi isgayunanduagi ʌvʌpaidarsicʌdʌ
ʌmo cunataragiʌrʌ siʌʌscadʌ quiaa daraajagi
ʌcucuntadami? Siʌʌscadʌ quiaa daraajagi
ʌcucuntadami maitʌagai isgayunandudagi
ʌvʌpaidarsicʌdʌ.

20 Damos istodian duucai gamuaatudagi acalli aidai gia gayunanduan tada vapaidarsicadai —astadai Suusi.

21-22 Dai vaamioma aagidi daidai itadai:

—Tomali maadutai maitistutuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaatutuldi aanadai apiavaavoitudadagi gvaavoitudaraga —astadai Suusi.

23 Amo imidagai ibastaragai tasara tligi sicami saagida imitadai Suusi; vaidai mamaatrdamigadai vaiñcumaimi tligi muuradai saagida iimitai.

24 Vaidai fariseo itadai Suusi:

—Dañi ¿tuisidai ivueeyi gamamaatrdamiga aaduiñdagai ismaacada Moseesacaru samicamigadai aagai sai maitiipu oigaragai isivuaadagai ibastaragai tasara? —astadai fariseo.

25 Damos Suusi itadai:

—¿Tomali amo imidagai masmaiquiaa naidi aapimaaoojai siaaco aagai istumaasi idui Davi amadu aaduñdai amo imidagai ali oidacai biuugigai?

26 Siaaco aagai sai vaa Davi quiuupiarai aidasidai Abiaataara baitacaaacamigadacatadai papaali, dai bai agai acuaadagai Diuusi dasdaradai ismaacada agi papaali viacatadai oigaragai isugiagi tai agai uu dai aa oi gaaduñi —astadai Suusi.

27 Daidai itadai ara Suusi fariseo:

—Ibastaragai tasai rsiaa duutudaragai Diuusi vatarai. Vaamioma namaga oodami siabastaragai tasai.

28 CascadΛ aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami
 ΛΛpΛ viaa guvucadagai isgaaagiadagi istumaasi
 glaagai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ —astΛtdai
 ΛSuusi.

3

1 TaidΛ ΛSuusi vaa Λpamu Λmo quiuupaigadΛrΛ
 Λjudidíu vai ami daacatadai Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ
 gaquisapi Λmo novidΛ.

2 Vai aa soobidacatadai ΛSuusi dai nΛida agai
 sabai duaaidana Λgai ΛcΛΛli ibΛstaragai tasΛrΛ vai
 poduucai viaaca Λgai istucΛdΛ gΛΛpi Λrvuaajagi.

3 Amaasi ΛSuusi itΛtdai ΛcΛΛli ismaacΛdΛ
 gaquisapi ΛcadΛ:

—Vañigiñi dai Λran Λsi cΛquiva —astΛtdai.

4 Dai amaasi itΛtdai ΛSuusi Λoodami ismaacΛdΛ
 ami daraajatadai:

—¿Tumaa aagai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ?
 ¿Isoidaga oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ
 Λmo istumaasi cΛΛgaducami maicΛΛgaducami sio?
 ¿CΛΛgacΛrΛ vuusaidagi Λmo oodami muaagi sio?
 —astΛtdai ΛSuusi.

DΛmos Λgaa maiñiooca vii.

5 VaidΛ ΛSuusi baamudacΛdΛ nΛnΛidi dai
 soiliaragaicΛdΛ maimaataΛ cacatai Λgai
 istumaasi aagidi ΛSuusi. Amaasi ΛSuusi itΛtdai
 ΛcΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapicatadai noovidΛ:

—SΛΛliñañi gΛnovi —astΛtdai.

Tai Λgai sΛΛli dai cacΛΛga duaadicami vii.

6 Tai amaasi otoma vuvaja Λfariseo abiaadΛrΛ
 dai avΛnaquida agai ΛEroodΛsi aaduñdΛ dai muaa
 agai ΛSuusi.

7 Damos ii ASuusi amadu amamaatardamigada
 agaa suudagi ugidiamu, tai mui oodami Galileera
 oidacami oi.

8 Dai aidasi aa oodami mai ara isivuaadatadai
 ASuusi istumaasi gagarducami muidutai
 dada siaaco daacatadai agai dai nada
 agai Judeeaindara, dai Jerusaleenaindara,
 dai Idumeaindara dai vasmocoradara agaa
 aqui Jordan dai Tiuro davaraiaindara dai
 Sidoonaindara.

9 Vaida ASuusi caaquiasdara abiaadara aagidi
 gamamaatardamiga sai baiduinacana amo
 vaarcu, vai ami daaca agai agai sai mainituscaina
 mosaaqui oodami.

10 ASuusi casalicada mui duduaadi oodami
 gaguvucadacada vai cascada aa coocoidada
 aipaco nuituscaina ASuusi vascatai taata liditai.

11 Vaida oodami ismaacada viaacatadai
 Diaavora tataañicaruda mostatagaina ASuusi
 dai vuidara gatoonacada guguucaina vaida
 ADiaavora tataañicaruda iinaquitudaina vai agai
 itadaina:

—Aapiara rDiuusi marada —astadaina.

12 Damos ASuusi salicada dai ADiaavora
 tataañicaruda ismaasiuldagi soora agai.

13 Dai gooquira tsai ASuusi amo giidiamu, dai
 vaidacai ismaacada agai ipali tai agai oi.

14 Dai amaasi covai vuvaitu baivustaama
 dan gooca oodami saagidaindara sai amadu
 ajoopaina, dai sai gooquira gaaagidaina agai
 Diuusi ñiooquida.

15 Dai maa guvucadagai sai duduaaidiña coocoidadΛ dai sai vuvaidiña Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ.

16 Λcovai vusaitu ΛSuusi, Simuñi Piiduru, dai

17 Jacovo dai siΛΛgidΛ ismaacΛdΛ Vuaana tΛΛgidu Λgai ΛrSevedeo maamaradΛ, dai Suusi Boanerges aagai Λgai ismaacΛdΛ tΛiya Λlidi cΛcΛli ismaacΛdΛ cavami ñioocai Λpan duucai covoñdami.

18 Dai AandΛrΛsi, dai Piili, dai Bartolomé, dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo. Alfeo maradΛ dai Tadeo, dai Simuñi ismaacΛdΛ ΛrΛmoco ismaacΛdΛ vuvaida Λliditai Λromamano.

19 Dai Uudasi Iscaliote ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gatΛΛgi ΛSuusi mΛsai muaana.

— — — — —
Dai gooquiiΛrΛ vaa ΛSuusi Λmo quiiyΛrΛ ΛΛmadu ismaacΛdΛ Λcovai vuvaitu Λgai.

20 Tai Λpamu sΛΛlicΛdΛ mui gΛnΛmpagi oodami ami quiiyΛrΛ vai Λgai tomali maitistutuiditadai isgaugiagi.

21 Dai aidΛsi maí ΛSuusi aaduñdΛ gomaasi dada dai vaidaquia agai pocaititai sai vuirutu Λgai.

22 VaidΛ ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami ismaacΛdΛ JerusaleenaiñdΛrΛ dada icaiti:

—Idi cΛli viaa Beelsevú ismaacΛdΛ ΛrDiaavora vai Λgai guvucadadΛcΛdΛ vuvaidi goovai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ —ascaiti ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

23 Tai amaasi ΛSuusi vaí Λoodami dai aagidi Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ daidΛ itΛtdai:

—¿SiaadΛrΛ istuidΛna ΛDiaavora isΛgi gΛvusaidagi oodamiaiñdΛrΛ?

24 IsΛmapΛcΛrΛ oidacami ΛΛgi gΛncocodagi otoma aipacoga gΛncoodian tada Λgai.

25 Isamo quiiyara oidacami lagi gancocodagi otoma aipaco gancoodian tada lagi.

26 Dai siaDiaavora lagi gavui gasiaa liada siaadara istuidana lagi, baiyoma mosugitian tada lagi.

27 Tomali amaadutai maivaquian tada amo calli omaligami quidara dai lasidagi, ismaivuliagi larpa; avnacai isvulia gia dagitian tada lagi masasdagi.

28 Sallicala aan ganaagidi sai baiga isoigaldagi oodami vasi soimaascamigada dai issoimaasi ñiooqui ñioocada lagi larpa;

29 Damos siora vui ñioocadagi Diuusi Ibada lagi gia maiviaa oigaldaragai tomali amo imidagai poduucal lagi arduñida tomastuigaco —astadai ASuusi.

30 ASuusi poduucal aagidi oodami pocaitital lagi saida ASuusi viaa amo Diaavora taañicaruda.

31 Tai gooquiaral ami dada ASuusi susuculida lamadu adada, damos quidigaiñara vii lagi dai abiaadara ootosi ñiooqui ASuusi sai diviana.

32 Vai lagi ismaacada sonuana daraajatadai ASuusi itadai:

—Quidigaiñara daraaja gadaada lamadu gasusuculi daida gagaagai —astadai.

33 Damos ASuusi itadai:

—¿Vora ipalidi aapimal isargiñdaada daida giñsusuculi? —astadai.

34 Dai amaasi nanalidi vascatai ismaacada ami sicoli daraajatadai siaaco daacatadai lagi daidi tai:

—Idi ʌʌpʌ ʌrʌpan ducami giñdaada dai giñsusuculi.

³⁵ Tomasioorʌ sioorʌ ivuaadagi istumaasi Di-uusi ipʌlidi ʌgai ʌʌpʌ ʌrʌpan ducami giñdaada ʌʌmadu giñsusuculi —ascaiti ʌSuusi.

4

¹ ʌʌpʌ ʌmo imidagai gamamaatʌtulditadai ʌSuusi ʌgʌʌ suudagi ugidiana, tai sʌʌlicʌdʌ mui gʌʌmpagi oodami ami siaaco daacatadai ʌgai. Dai sʌʌlicʌdʌ muiducatadai ʌgai tai cascʌdʌ ʌSuusi ʌmo vaarcu ʌraana daiva gʌʌ suudagi daama. Tai vʌʌsi ʌoodami ooratana vii.

² Taidʌ ʌSuusi aagidi mui naana maasi cuen-tocʌdʌ dai aidʌsi mamaatʌtuldi ʌgai itʌʌdai:

³ —Caʌcavurai aapimʌ imaasi: ʌmo imidagai ʌmo oodami gaʌi,

⁴ tai chiʌʌqʌi ʌstucʌi voiyaʌʌ suuli; tai dada ujuurugi dai cuucu.

⁵ Tai aa ʌstucʌi ojoodai saagida suuli, siaaco maisi tiipu dʌvʌʌrai; dai otoma vuvaja maisi tuucavi suuli ʌgai cascʌdʌ.

⁶ Dai mosvuusai tasai tai vuaama dai maisi tataaca ʌgai cascʌdʌ mosgaqʌisa.

⁷ Dai aa ʌstucʌi uuparai saagida suuli taidʌ ʌuuparai gʌʌ dai mosvuaamatu, tai poduucʌi ʌʌligi maiiibaji.

⁸ Tai aa ʌstucʌi cʌʌgaducami dʌvʌʌriʌʌʌ suuli dai vuvaja dai cʌʌga gʌʌ, dai cʌʌga iibaji. ʌmo caidʌaiñdʌʌʌ ʌmo coobai dan baivustaama vuvaja, dai ʌmiaiñdʌʌʌ vaicoobai, dai ʌmiaiñdʌʌʌ ʌmo sientu.

9 CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

10 Amaasi caiimΛcai Λoodami tai ΛΛgi vii ΛSuusi Λbaivustaama dan gooca gΛmamaatΛrdamiga ΛΛmadu. Dai Λgai ismaacΛdΛ sonuana daraajatadai ΛSuusi tΛcacai astΛiya Λlidi Λgai ΛcuentocΛdΛ.

11 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Diuusi gΛnmaatΛtuldamu aapimΛ mΛstumaasi maimaatΛ isducatai ipΛlidi Diuusi issoicΛdagi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana dΛmos gogaa mamaatΛtuldi aanΛ cuentocΛdΛ.

12 Λgai canΛidiña istumaasi ivuaadana aanΛ dai maitipΛlidi isgiñvaavoitudagi dai caΛcana istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ dai maitipΛlidi ismaatΛ caΛcagi, cascΛdΛ Diuusi maioigΛldi soimaascamigadΛ dai maicΛΛgacΛrΛ vuvaidamu Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

13 DaidΛ itΛtΛdai Λgai ΛpΛ:

—¿MaitamΛsmaatΛ caΛ aapimΛ idi cuento? ¿Ducatai maatΛ caΛca agaidΛ aapimΛ Λgaa cuentoo?

14 ΛcΛΛli Λsadami rΛpΛn ducami Λmoco ismaacΛdΛ aagidiña oodami Diuusi ñiooquidΛ.

15 Λmoco oodami pΛn ducami Λstucai ismaacΛdΛ voiyΛrΛ suuli ismaacΛdΛ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ vai didivai ΛDiaavora dai maigovai dadasai Λñiooqui ibΛadΛaiñdΛrΛ sai maivaavoitudana.

16 Dai aa oodami pΛn ducami Λstucai ismaacΛdΛ ojoodai saagida suuli ismaacΛdΛ

baig^ΛΛliarac^ΛΔ ca^Λcana Diuusi ñiooquid^Λ dai vaavoitudaiña,

17 d^Λmos maiquiaa sigupucatar^Λdan vuaadana ^Λgai vaavoidaragad^Λ casc^ΛΔ mosparunaiña aa ^Λñiooquic^ΛΔ dai soimaa taatamituldin^Λ vai ^Λgai caugiat^Λi vaavoidaragad^Λ.

18 Dai aa oodami ^Λpan duucami ^Λstuc^Λai ismaac^ΛΔ uuparai saagida suuli ca^Λcana ^Λgai Diuusi ñiooquid^Λ,

19 d^Λmos ali^Λ t^Λt^Λgitoiña ^Λgai istumaasi^Λr^Λ ismaac^ΛΔ oidaga tami oidigi daama, tumiñsi^Λr^Λ dai v^ΛΛsia^Λcatai viaaca ^Λlidiña ^Λgai dai mosgomaasi^Λr^Λ t^Λt^Λgitoiña dai camait^Λt^Λgitoiña Diuusi ñiooquid^Λ casc^ΛΔ maitivueeyi istumaasi Diuusi ip^Λlidi dai maic^ΛΛgac^Λr^Λ vuvac^Λi.

20 Daid^Λ ^Λstuc^Λai ismaac^ΛΔ c^ΛΛgaducami d^Λv^ΛΛri^Λr^Λ suuli ^Λpan ducami ^Λoodami ismaac^ΛΔ baig^ΛΛliarac^ΛΔ ca^Λcana Diuusi ñiooquid^Λ dai vaavoitudaiña daid^Λ ivuaadana istumaasi Diuusi ip^Λlidi. ^ΛΛmoco ^Λr^Λpan ducami ^Λstuc^Λai ismaac^ΛΔ ^Λmo coobai dan baivustaama vuvaja ^Λmo caid^Λaiñd^Λr^Λ dai ^Λmiaiñd^Λr^Λ vaicoobai dai ^Λmiaiñd^Λr^Λ ^Λmo sient^Λo —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

21 Dai gooqui^Λr^Λ it^Λt^Λdai ^Λp^Λ:

—Tomali ^Λmo oodami maicucuudagai ^Λmo cuudacarui dai gooqui^Λr^Λ iin^Λapai tomali maivoicarui uta dadasai. Baiyoma t^Λcavi g^Λdadasai vai c^ΛΛga maasicagi.

22 Poduuc^Λai istumaasi aan^Λ gamamaat^Λtuldi v^ΛΛsi g^Λmaasiuldi, sivi maiquiaa c^ΛΛga maat^Λ ca^Λ ^Λoodami d^Λmos gooqui^Λrioma gia v^ΛΛsi maat^Λ ca^Λcamu ^Λgai.

23 CΛΛgavΛR gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

24 DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ:

—ΛΛgiditai avΛR caΛca aapimΛ vΛΛsi mΛstuma caΛ. IscΛΛga ΛΛgiditai caΛca aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga vaamioma cΛΛga maatΛ caΛcamu vΛΛsi istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

25 SioorΛ bΛΛjΛi giññiooqui dai giñΛΛgidi Λgai vaamioma maatΛtuldamu aanΛ, dai sioorΛ maibΛΛjΛi giññiooqui dai maitiñΛΛgidi voopoidamu aanΛ istumaasi maatΛ gΛΛlidi Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

26 DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai ΛpΛ Λoodami:

—Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gΛntΛtΛgitona. Gomaasi ΛRΛpan ducami aidΛsi Λmo oodami Λi tΛligi.

27 Dai gooquiΛRΛ nonoragai dai cocosΛi, vaidΛ chiΛΛqui tasaicΛdΛ vuvacΛi ΛtΛligi dai gΛΛrai, vaidΛ ΛcΛΛli maimaatΛcana isducatai.

28 ΛdΛvΛΛrai ΛΛgi baivueeyi cuaadagai ΛcΛΛli mosΛcaasi nuucada ΛΛsicami. ΛpRga vuvacΛi aagadΛ dai gooquiΛRΛ muuradΛ, dai gooquiΛRΛ ibiadΛ.

29 Dai siΛΛscadΛ cacaibia Λgai vai aiyagi yoovara-gai otoma gΔyoovai —astΛtΛdai ΛSuusi.

30 DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ ΛSuusi Λoodami:

—Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana. Dai aanΛ cuentocΛdΛ gamamaatΛtuldi isducatai ivueeyi gomaasi.

31 Gomaasi ΛRΛpan ducami istumaasi ΛpΛvueeyi ΛcaidΛ Λmo uusi ismaacΛdΛ ΛpRΛ maasi coravi

caidΛ. Goovai ΛraliducΛdioma uusi caidΛ oidigi daama

³² ismaacΛdΛ gΛΛsai vai gΛgΛrΛ dai gΛgΛrΛ marmartai vaidΛ Λujuurugi ΛΛcagidΛrΛ gΛniibΛstaiña —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

³³ Poduucai mamaatΛtuldiña ΛSuusi Diuusi ñiiooquidΛ Λoodami gοΛΛ cuentocΛdΛ tomasi maimaatΛ caΛcana Λgai.

³⁴ Maitiipucana Λmo imidagai ismaiaagiada ΛSuusi Λmo istumaasi cuentocΛdΛ dΛmos gooquiΛrΛ vΛΛsi aagidiña Λgai gΛmamaatΛrdamiga istΛiya Λlidi cuento.

³⁵ Dai Λgai vaa tasΛrΛ aidΛsi catucaimi ΛSuusi itΛtΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—TiimΛda vaasadΛrΛ gοgΛΛ suudagi —astΛtΛdai.

³⁶ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ anaasi viaa Λoodami dai vaidacai ΛSuusi ΛvaarcuΛrΛ ismaacΛdΛrΛ daacatadai Λgai, tai aa oodami oi ΛΛpΛ aa vaarcuΛrΛ.

³⁷ Tai caavami ΛvΛ daidΛ ΛΛvΛli nuituscai suudagi vai vaarcu Λraana vaacΛi dai cayoga suuda Λvaarcu suudagicΛdΛ.

³⁸ VaidΛ ΛSuusi Λvaarcu gooquiamadΛrΛ coosocatadai. TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ nΛñitu Λgai daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿maitapΛs vuaamΛ Λlidi tΛsbaicoagi? —astΛtΛdai.

³⁹ Tai vañi ΛSuusi dai dodoligitu ΛΛvΛΛli ΛΛmadu ΛgΛΛ suudagi daidΛ itΛtΛdai:

—GΛΛΛpidañi —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛΛvΛΛli gΛΛΛpitu tai vΛΛsi dodoli vii

⁴⁰ amaasi ΛSuusi itΛtΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—¿Tuimasi duduaadimuca dai maivaavoitudai iñsaanΛ istutuidi isgΛnnuucadajagi? —astΛtdai ΛSuusi.

⁴¹ Vai Λgai aliΛ duduaadimuca dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—¿SioorΛ idi cΛli vai asta ΛΛvΛli dai gogΛΛ su-udagi ΛΛgidi? —ascaiti.

5

¹ Dai amaasi vaasadΛrΛ dΛgavusai Λgai ΛgΛΛ su-udagi dai aayi Gadara dΛvΛrΛrΛrΛ.

² Dai aidasi tΛvai ΛSuusi vaarcuaiñdΛrΛ tai otoma ami divia Λmo cΛli caposantuaiñdΛrΛ. ΛcΛli viaa-catadai Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ.

³ ΛcΛli moscaposantuana oidacana vai tomali Λmaadutai maitistutuidiña isvuracagi tomali cadeenacΛdΛ.

⁴ Muiyoco imidagai vupuraiña aa oodami cadeenacΛdΛ noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ dΛmos Λgai otoma ΛΛquitudaiña vai tomali Λmaadutai maitistutuidiña isdodoli daasacagi.

⁵ Dai tasΛrΛ dai tucarΛ oidigana dai caposantuana aimΛraitai iñacaiña Λgai dai saasaiña gΛtuucuga ojoodaicΛdΛ.

⁶ DΛmos aidasi tΛΛ Λgai ΛSuusi mΛcasdΛrΛ vuidΛrΛ mΛΛ dai vuidΛrΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva.

⁷ Dai iññaquidatΛ itΛtdai:

—¿Tuiϑasi divia aapi Suusi tami siaaco aimΛrai aanΛ? Aapi rDiuusi baitΛcΛaacami maradΛ. GΛdaanΛi aanΛ Diuusi guvucadadΛcΛdΛ pai maitiñoiñiada —astΛtdai ΛcΛli.

⁸ Pocaiti Λgai itΛtdaitai ΛSuusi:

—Aapi Diaavora tλaañicarudλ dagitoñi idi cλλli
—astλtλdai λSuusi λDiaavora tλaañicarudλ.

⁹ Daidλ λSuusi tλcacai λDiaavora tλaañicarudλ
daidλ itλtλdai:

—¿Tλλgidu aapi? —astλtλdai.

Tai λgai aa noragi daidλ itλtλdai:

—Legión antλλgidu aanλ. Muidu aatλmλ
cascλdλ —astλtλdai.

¹⁰ Daidλ λDiaavora tλtλaañicarudλ daañimi
λSuusi sai λgai maiotosana ami dλvλλriaifñdλrλ.

¹¹ Vai muiducatadai tataisoli ami giidλrλ daida
cuaayitadai.

¹² Taidλ λDiaavora tλtλaañicarudλ itλtλdai
λSuusi:

—Gλrdagitoñi tλtai vaapaquia aatλmλ go-
tataisoliλrλ —astλtλdai λDiaavora tλtλaañicarudλ.

¹³ Taidλ λSuusi maa oigaragai isvaapaquia
λgai tataisoliλrλ, taidλ λDiaavora tλtλaañicarudλ
vuvuaaja λcλλliaifñdλrλ dai tataisoliλrλ vaapa.
Atataisoli λrgoo milλcatadai dai coidam voopoi dai
gλλ suudarλ suuli dai baicoi.

¹⁴ Taidλ λnuucadacami λtataisoli aliλ
dudaadimu dai voopoi dai mλλca gaaagidi
quiiquiana dai dλjiana. Tai dada λoodami dai
nλida agai astumaasi λpλduitadai.

¹⁵ Dai aidλsi aayi λgai ami siaaco daacatadai
λSuusi, tλλ λcλλli ismaacλdλ viaacatadai
λDiaavora tλtλaañicarudλ vai cacλλga dodoli
daacatadai dai cacλλga yuucusu taidλ λoodami
aliλ duduaadamu.

¹⁶ Dai λgai ismaacλdλ nλiditadai isducatai
λpλdui λcλλlicλdλ ismaacλdλ viaacatadai
λDiaavora tλtλaañicarudλ daidλ λtataisolicλdλ
aagidi λoodami gomaasi.

17 TaidΛ ʌoodami goguama oi ʌSuusi sai imʌna abiaadʌrʌ.

18 Dai aidʌsi ʌsai ʌSuusi ʌpamu vaarcuʌrʌ vaidʌ ʌcʌʌli ismaacʌdʌ viaacatadai ʌDiaavora tatʌaañicarudʌ daañimi ʌSuusi sai dagitona isoidagi.

19 Dʌmos ʌSuusi maimaa oigaragai, baiyoma itʌtʌdai:

—Imʌdañi gʌquiiyamu siaacoga daraaja gʌʌaduñi dai aagida vʌʌsi istuma idui aanʌ aapicʌdʌ dai isducatai soigiñʌʌli aanʌ aapicʌdʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

20 Taidʌ ʌcʌʌli ii dai mʌʌca gaaagidi Decápolisi dʌvʌʌriʌrʌ vʌʌsi istumaasi idui ʌSuusi ʌgaicʌdʌ vai vʌʌscatai maitʌtʌgaitadai isducatai gʌntʌtʌgitoagi caʌcatai istumaasi aagidi ʌgai.

21 Dai aidʌsi vaasadʌrʌ ʌgʌʌ suudagi divia ʌSuusi ʌpamu tai ami dada mui oodami siaaco daacatadai ʌgai. Taidʌ ʌSuusi anaasi vii ʌgʌʌ suudagi ugidiana.

22 Tai amaasi ami divia ʌmo baitʌcʌʌacami ʌjudidíu quiuupaigadʌrʌ Jairo tʌʌgiducami; dai aidʌsi mostʌʌ ʌgai ʌSuusi gʌtootonacʌdʌ cʌquiva ʌSuusi ʌccasodʌ abaana.

23 Dai sʌʌlicʌdʌ daañimi daidʌ itʌtʌdai:

—Giñmara ooqui atcayooga muu. Tinda pai daama daraasa gʌnoonovi vai duaadʌna ʌgai dai oidacana —astʌtʌdai ʌJairo.

24 Taidʌ ʌSuusi oi ʌJairo; vai mui oodami oidatucitadai ʌSuusi, dai asta nuitusquimi ʌgai ʌSuusi.

25 Daidʌ ʌoodami saagida imʌitadai ʌmo ooqui ismaacʌdʌ cabaiivustaama dan gooca uumigi coococatadai gʌʌʌracʌdʌ.

26 Dai sΛalicΛdΛ soimaa taatacatadai Λgai mosΛΛ mui duduaaidiadam i ΛΛmadu aimΛraitai dai casiaa dodai vΛΛsi istuma viaacatadai. Dai vΛΛscΛrΛ maidueeyi, baiyoma vaamuimi Λgai.

27 AidΛsi cajioma Λooqui siΛSuusi gadudu-aaidiña, miaadΛrΛ cΛquiiva Λoodami saagida dai gooquiamadΛrΛ taata Λgai ΛSuusi yuucusiΔ.

28 Dai poΛlidi Λooqui: “Tomasi mosΛca yuucusiΔ taata aanΛ cascΛdΛ caduaadian tada aanΛ”, asΛlidadai Λooqui.

29 Dai aidΛsi mostaata Λgai otoma uu ΛΛradΛ dai otoma maatΛ taata Λgai gΛtuucugΛrΛ iscamaigo ii coocodadΛ.

30 TaidΛ ΛSuusi maí isduaadi Λgai Λmaadutai gΛguvucadacΛdΛ dai amaasi gooquiamaco nΛnΛaava Λgai daidΛ icaiti:

—¿ToorΛ taata giñyuucusi? —ascaiti.

31 TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛtΛdai:

—CanΛidi aapi isaipadΛrΛ gΛnuituscΛi goodami pai vΛΛscΛrΛ gatΛcacai soorΛ gΛtaata —astΛtΛdai.

32 DΛmos ΛSuusi aipaaco nΛΛjimi dai nΛida agai soorΛ taata.

33 VaidΛ Λooqui gigivuquimi duaadimucai dai maatΛcatadai Λgai isducatai ΛpΛduitadai ΛgaicΛdΛ, ii dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiiva ΛSuusi vuidΛrΛ, dai aagidi vΛΛsi isducatai ΛpΛduitadai.

34 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai Λooqui:

—Giñvaavoitu aapi cascΛdΛ dueeyi. ImΛdañi dai maivuaamΛ aliatugada dai caduaadicami vii —astΛtΛdai ΛSuusi Λooqui.

35 Dai quiaa ñioocaitadai ΛSuusi tai dada ojootosicami Jairo quiidiaiñdΛrΛ daidΛ itΛtΛdai Λali ooqui oogadΛ:

—Casi atmuu gΛmara. Casi maivaidacai goma-
maatΛtuldiadami —astΛtΛdai Λojootosicami.

³⁶ DΛmos ΛSuusi moscaΛ istumaasi aagaitadai
Λgai daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛbaitΛcaΛaacami Λjudidíu
quiuupaigadΛrΛ:

—Maitiduaadicuda; mosai giñvaavoituda
—astΛtΛdai.

³⁷ DaidΛ ΛSuusi maidagito Λoodami isoidagi
mosΛcaasi ΛPiiduru dai Jacovo daidΛ ΛVuaana Ja-
covo suculidΛ.

³⁸ Dai aidΛsi aayi Λgai ΛbaitΛcaΛaacami qui-
idiΛrΛ, caí Λgai Λoodami vai siaa caiti gΛgΛrΛ
suaanΛi dai iññacai.

³⁹ TaidΛ ΛSuusi vaa daidΛ itΛtΛdai Λoodami:

—¿TuimΛsi mosΛΛ sisiocai dai tuimΛsi mosΛΛ
gΛgΛrΛ suaanΛi? Goali ooqui maitΛrmuuquiadΛ
mosacooso —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁰ VaidΛ Λoodami parunai pocaititai ΛSuusi.
TaidΛ ΛSuusi vuvaitu vΛΛsi Λoodami abiaadΛrΛ, dai
mosΛca Λali ooqui dΛΛdΛdΛ dagito isvaapaquiagi
ΛΛmadu ΛcaΛΛli ismaacΛdΛ vaidaticatadai Λgai.
Dai vaapa siaaco caatΛcatadai Λali ooqui.

⁴¹ TaidΛ ΛSuusi noviaiñdΛrΛ bΛi Λali ooqui daidΛ
itΛtΛdai:

—Talita cumi —astΛtΛdai. Gomaasi itΛiyi Λlidi:
Ali ooqui, aapi angΛaagidi vañigiñi.

⁴² Tai otoma vañi Λali ooqui dai gΛaagacai
aimΛrai. Baivustaama dan gooca uumigi viaa-
catadai Λgai. TaidΛ Λoodami maitΛΛ isducatai
gΛntΛtΛgitoagi.

⁴³ TaidΛ ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ daí Λoodami sai ma-
iaagidiña tomali Λmaadutai gomaasi. Dai gatΛjai
biidaragai Λali ooqui.

6

1 Taid^Λ ^ΛSuusi ii abiaad^{ΛΓΛ} g^{ΛΔ}v^{ΛΛ}ragamu,
^{ΛΛ}madu g^Λmamaat^Λrdamiga.

2 Dai aid^Λsi aayi ib^Λstaragai tas^{ΛΓΛ}, ^ΛSuusi
g^Λaagaca gamamaat^Λtuldimi Diuusi ñiooquid^Λ
^Λjudidíu quiuupaigad^{ΛΓΛ}. Dai muidutai ismaac^{ΛΔ}
ca^Λcatadai camait^{ΛΛ} istumaasi g^Λnt^Λgitoagi
daid^Λ icaiti:

—¿Siaaco maí goovai v^{ΛΛ}si imaasi? ¿Ducatai is-
tutuidi goovai ismos^{ΛΛ} c^{ΛΛ}ga t^Λg^Λitodagi daid^Λ
ivueeyi goovai istumaasi g^Λarducami?

3 Dai idiava ^{ΛΓΛ}uusi ivisumadami, María marad^Λ
daid^Λ ^Λrsi^{ΛΛ}gid^Λ ^ΛJacovo daid^Λ ^ΛOsee daid^Λ
^ΛUudasi ^{ΛΛ}madu ^ΛSimuñi, daid^Λ ^Λsusuculid^Λ ooqui
^{ΛΛ}p^Λ tami g^Λrsaagida oidaga —ascaiti ^Λoodami.

Ali^Λ mui naana maasi maat^Λcatadai ^ΛSuusi
casc^{ΛΔ} baacoican tada ^Λoodami ^Λgai vui.

4 D^Λamos ^ΛSuusi it^Λadai:

—V^{ΛΛ}si oodami c^{ΛΛ}gac^{ΛΓΛ} n^Λidiña ^Λmo Diuusi
ñiooquituldiadamigad^Λ mos^Λca ^{ΛΛ}gi d^Λv^{ΛΛ}ragad^Λana
oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñd^Λ
—ast^Λadai ^ΛSuusi.

5 Dai maitidui mui istumaasi g^Λarducami
ami mosdaama daarai g^Λnoonovi chi^{ΛΛ}qui
coococoidad^Λ dai duduaadi.

6 Daid^Λ ^ΛSuusi mait^Λgaitadai istumaasi
g^Λgitoagi n^Λiditai is^Λoodami maivaavoitudai.
Dai gooqui^{ΛΓΛ} ii ^ΛSuusi v^{ΛΛ}si ami d^Λv^{ΛΛ}ri^{ΛΓΛ}
aipaco uugidiana dai gaaagidimi Diuusi ñiooquid^Λ.

7 Dai amaasi vai ^Λbaivustaama dan
gooa g^Λmamaat^Λrdamiga, dai aipaco

ootoi mosgoogocatai, dai maa guvucadagai sai vuvaididana Diaavora tɬtɬaañicarudɬ oodamiaiñɬɬɬɬ.

⁸ Dai aagidi sai maivuucaiña tomali istumaasi voiyɬɬɬ vɬɬɬɬɬɬ, mosɬca gɬngigiica sai maivuucaiña tomali morarali, tomali biitugai tomali tumiñsi.

⁹ Dai sai gɬnadacaiña sususacai maisiu sasaputusi, dai sai maivuucaiña aa yuucusi.

¹⁰ Daidɬ itɬɬɬɬdai:

—Masiɬɬɬscadɬ ajiagi ɬmo quiiyɬɬɬ vɬɬɬɬɬ anaasi gɬnuuliñaca asta masiɬɬɬscadɬ iimiagi ɬgai dɬvɬɬɬriañɬɬɬɬ.

¹¹ Dai masajiagi ɬmapɬɬɬɬɬ masiaaco maitɬnmiadɬgidagi dai tomali maitɬncaɬca agadagi, vɬɬɬɬ vuvuqui abiaadɬɬɬɬ dai gigigida ɬdɬvɬɬɬɬɬ gɬnɬcasuaiñɬɬɬɬ vai poduucai nɬijada ɬgai ismaicɬɬɬga idui. Sɬɬɬɬɬɬɬ angɬnaagidi sai siɬɬɬscadɬ Diuusi nɬida agadagi ismaacɬɬɬ ɬrcɬɬɬga ivuaadami dai ismaacɬɬɬ maitɬɬrcɬɬɬga ivuaadami vaamioma soimaasi taatatuldamu ɬgai ɬoodami ismaacɬɬɬ maitɬnmiadɬgidagi siɬSodoomɬɬɬ ɬɬmadu Gomoorɬɬɬ oidacami —astɬɬɬɬdai ɬSuusi.

¹² Taidɬ ɬmamaatɬrdamigadɬ iji dai aagidimi ɬoodami sai gɬaagai isɬma duucai gɬntɬɬɬgitoagi vuitapi Diuusi.

¹³ Dai vuvaitu ɬɬɬ mui Diaavora tɬtɬaañicarudɬ oodamiaiñɬɬɬɬ, dai mui duduaadi coococidadɬ mostɬiditai asaiti.

¹⁴ Taidɬ ɬgɬɬ baitɬɬɬɬɬacami Eroodɬsi maí go-maasi aidɬsi cavɬɬɬsi aipaco gɬaagaitadai ɬSuusi. Vaidɬ ɬEroodɬsi icaiti:

—Duaacatiq̄i ΛVuaana ismaacΛdΛ
vapaconaitadai oodami cascΛdΛ viaa Λgai
guvucadagai —asc̄aiti ΛEroodΛsi.

¹⁵ Vai aa icaiti:

—Eliiasicaru lienΛ Λgai ΛDiuusi
ñiooquituldiadamigadΛ —asc̄aiti.

Vai aa icaiti:

—Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛava Λpan du-
uc̄ai ΛΛquidΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ —as-
c̄aiti.

¹⁶ Dai aidΛsidΛ ΛEroodΛsi caΛ imaasi icaiti:

—Gooviava ΛrVuaana di, Λgai ismaacΛdΛ gatΛjai
aanΛ cuicutaragai moodΛ, dai sivi duaaca Λgai
coidadΛ saagidaiñdΛrΛ —asc̄aiti ΛEroodΛsi.

¹⁷ ΛEroodΛsi ΛΛquioma gatΛjaitadai mΛsai
bΛΛcaiña ΛVuaana dai maisacarui Λrana vuunana
cadeenacΛdΛ. ΛErodiiasi ΛrduñidΛcatadai.
ΛErodiiasi ΛrooñigadΛcatadai ΛPiili EroodΛsi
suculidΛ. DΛmos ΛEroodΛsi ΛΛsi gΛsuculi ooñigadΛ.

¹⁸ TaidΛ ΛVuaana itΛtdai ΛEroodΛsi:

—MaitavΛaagai pΛSΛΛsiadagi gΛsuculi Piili
ooñigadΛ —astΛtdai.

¹⁹ Vai cascΛdΛ ΛErodiiasi cΛΛdaitadai ΛVuaana
dai muaa Λlidadai dΛmos maitistutuiditadai.

²⁰ ΛEroodΛsi cΛΛga maatΛcatadai isΛVuaana
ΛrΛmoco cΛΛ tuigacami dai maitΛrsoimaasi
ivuaadami. Dai Λgai ΛΛbΛlidadai ΛVuaana
cascΛdΛ maidadagitoitadai Λgai issoimaasi
iduiñdagi ΛErodiiasi ΛVuaana, tomasi maicΛΛga
maatΛ caΛcatadai ΛEroodΛsi istumaasi aagaitadai
ΛVuaana vΛΛscΛrΛ baigΛΛliaragacΛdΛ caΛcatadai.

²¹ DΛmos ΛErodiiasi Λmo imidagai tΛΛ
isduc̄atai muaagi ΛVuaana. Λmo imidagai
tasagadΛrΛ ΛEroodΛsi, tai Λgai idui Λmo

vagimi daidΛ idui cΛΛgaducami cuaadagai dai vapai gΛsonΛrguucacamiga, ΛΛmadu baitΛguucacamigadΛ Λsandaaru, ΛΛmadu aa gΛnviipidacami GalileeΛΓΛ oidacami.

22 TaidΛ ΛErodiiasi maradΛ ooqui vaa ami siaaco gacuaadatadai ΛvapaidarsicΛdΛ dai gatuudai. TaidΛ ΛEroodΛsi ΛΛmadu ismaacΛdΛ ΛΛmadu gacuaadatadai oojoida tΛΛ Λali ooqui. TaidΛ ΛEroodΛsi itΛtΛdai Λali ooqui:

—Giñtaañoiñi pΛstumaasi ipΛliadagi iñsaana gΛmaaquimu —astΛtΛdai.

23 DaidΛ itΛtΛdai Λpamu:

—MaatΛ Diuusi naidΛ gΛmaquiagi pΛstumaasi giñtaañoiagi tomapΛs giñtai tajucami dΛvΛΛrai ismaacΛdΛ tΛaanΛi aanΛ —astΛtΛdai ΛEroodΛsi Λali ooqui.

24 TaidΛ Λali ooqui vuusai daidΛ itΛtΛdai gΛdΛΛ:

—¿Istumaasi taanΛna aanΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛdΛΛdΛ itΛtΛdai:

—Taañoiñi ΛVuaana moodΛ ismaacΛdΛ vapaconaiña oodami —astΛtΛdai ΛdΛΛdΛ.

25 TaidΛ Λali ooqui otoma vaa Λpamu siaaco daacatadai Λrai EroodΛsi, daidΛ itΛtΛdai:

—IpΛlidiana pΛsisivi otoma giñmaquiagi Λmo aasocoliΛΓΛ ΛVuaana moodΛ —astΛtΛdai Λali ooqui.

26 TaidΛ Λrai sΛΛlicΛdΛ soigΛΛΛli. DΛmos caagaitadai sai maatΛ Diuusi gΛvapaida vuitapi cascΛdΛ maitistutuiditadai Λgai ismaimaquiagi istumaasi taanΛi Λali ooqui.

27 TaidΛ Λrai otoma ootoi Λmo sandaaru dai aagidi sai vuaapidana ΛVuaana moodΛ.

28 TaidΛ Λsandaaru ii maisacaruamu, dai mΛΛ guicuta ΛVuaana moodΛ dai Λmo aasocoliana

vuaa. Taid_Δ Δraí maa Δali ooqui, taid_Δ Δali ooqui t_Δgi g_Δd_{ΔΔ}.

29 Dai aid_Δsid_Δ ΔVuaana mamaat_Δrdamigad_Δ maí imaasi, m_{ΔΔ} b_{Δi} ΔVuaana tuucugad_Δ dai b_Δcai dai yaasa.

30 Tai gooqui_Δr_Δ ΔSuusi ojootosad_Δ Δpamu aayi siaaco daacatadai ΔSuusi dai aagidi v_{ΔΔ}si istumaasi idui, dai istumaasi gamamaat_Δtuli Δgai Δoodami saagida.

31 Taid_Δ ΔSuusi it_Δt_Δdai g_Δmamaat_Δrdamiga:
—Tinda dai g_Δriib_Δsta siaaco maitiipu oodami —ast_Δt_Δdai.

Ali_Δ mui oidatucuitadai oodami casc_Δd_Δ Δgai maiaj_Δitadai tasai tomali ugidagai v_{ΔΔ}tar_Δ.

32 Taid_Δ ΔSuusi Δmadu g_Δmamaat_Δrdamiga Δgi iji Δmo vaarcuana Δmap_Δc_Δr_Δ siaaco maitiipu oidacami.

33 D_Δmos muidutai t_{ΔΔ} isiji Δgai dai maí is_Δr_ΔΔSuusi dai mosd_Δv_{ΔΔ}r_Δapi s_{ΔΔ}li voopai v_{ΔΔ}si aipad_Δr_Δ oidacami, dai Δp_Δga aayi is_Δgai.

34 Dai aid_Δsi t_Δv_Δai ΔSuusi vaarcuaiñd_Δr_Δ t_{ΔΔ} mui oodami dai soig_{ΔΔ}ldan tadatu Δgaic_Δd_Δ, Δgai t_Δgitocatadai sior_Δ aagidagi duucatai g_ΔΔagai isoidacagi. Dai g_ΔΔagacai mamaat_Δtuldimi mui naana maasi.

35 Dai aid_Δsi casi Δrurunococatadai taid_Δ Δmamaat_Δrdamigad_Δ ΔSuusi miaad_Δr_Δ guuquiva daid_Δ it_Δt_Δdai:

—Casiat urui dai tomali Δmo oodami maioidaga tanai.

36 Ootosañi gooodami vai iim_Δna aali quiiquiamu siaaco miaaga dai sav_Δdana cuaadagai daida uguna, maitavuucati goovai

istuma ugiagi —astΛtΛdai mamaatΛrdamigadΛ
ΛSuusi.

³⁷ DΛmos ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Bibidavurai aapimΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—¿SavΛdatasi Λragai goo sientu piisu aΛcami
paana goodami vΛΛtarΛ? —astΛtΛdai.

³⁸ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—MΛcavΛr nΛida mΛsΛΛqui paana viaa
—astΛtΛdai.

Dai aidΛsi camaí Λgai siΛΛquidu itΛtΛdai:

—Taama tΛviaa paana dai gooca vatopa
—astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

³⁹ Tai amaasi Λgai tΛjai Λoodami sai vasoi
saagida daraivana chΛchΛΛquiatai aipaco;

⁴⁰ TaidΛ Λoodami daraiva Λmo sientu dai tatau-
cami sientu.

⁴¹ Tai amaasi ΛSuusi vui Λtaama paanΛ Λmadu
Λgooa vatopa dai taí nΛnΛaava dai gamamagi
dai saasasacai paana maa gΛmamaatΛrdamiga sai
taacogidana Λoodami. Dai Λgooa vatopaiñdΛrΛ
ΛpΛ taacogi vΛΛscatai.

⁴² Dai vΛΛscatai gauu dai tatascovai.

⁴³ Dai gooquiΛrΛ Λmpagi baivustaama dan gooca
aasarai susudacami paana saasaquigadΛ Λmadu
vatopa.

⁴⁴ DaidΛ ismaacΛdΛ gauu Λtaama paanaiñdΛrΛ
Λtaama mil cΛcΛli.

⁴⁵ TaidΛ ΛSuusi aagidi gΛmamaatΛrdamiga sai
tatΛidΛna vaarcuΛrΛ dai dΛgavunΛna vaasadΛrΛ
ΛgΛΛ suudagi dai aΛna Betasida dΛvΛΛriΛrΛ ΛpΛga
isΛgai. Dai Λgai diosaidimi Λoodami quiaa.

46 Dai aidasi cadiosagi agai ii amo giidiamu dai gamamada agai.

47 Dai aidasi cadidiaimi avaarcu caaran asi imitadai agaa suudagi vaid aSuusi agi ugidiana caaacatadai.

48 Dai taa agai siamaaatardamigada camaitis-tutuiditadai isimitudagi avaarcu vuidara vustaitai avavali. Dai casiaalimoda aSuusi caajimitadai gamamaaatardamiga mossuudagi daama imitadai mosdaivuña aliditadai.

49 Dai aidasi taa amamaaatardamigada issuudagi daama imitadai agai poliditadai agai sida aramo suiñali dai vascatai ijiña taagacai.

50 Vascatai taa agai cascada ali duduaadimu. Damos aSuusi ñiooqui daida itadai:

—Maitavar vuaama anliada aanana maitavar duduaadicuda —astadai.

51 Dai tsai avaarcurara ismaacadarai iimitadai agai tai otoma gapitu avavali. Vaida amamaaatardamigada maitatagaitadai isducatai gantagitoagi.

52 Dai aidai maiquiaa tatagaitadai agai isducatai idui aSuusi apaanacada, aidai maiquiaa caaga vaavoitudai agai cascada.

53 Dai vaasadara dagavusai agai agaa suudagi dai aayi Genesareta avavariara, dai agaa suudagi ugidiana vuu agai avaarcu.

54 Dai aidasi mostaapai agai avaarcuaiñdara, taidi aoodami mai aSuusi.

55 Dai ootoma voopoi dai uusirara vuaapaimi acococoidada siaaco cajiomacatadai agai isdaacatadai aSuusi.

56 Dai tomasiaaco siaaco daacagi ΔSuusi gΔgΔrΔ quiiquiana siΔpΔ ali quiiquiana siΔpΔ dΔjiana Δoodami vuvaidiña ΔcoococoidadΔ cacaayana dai daanΔiña Δgai ΔSuusi sai gΔdagitona istaatagi ΔcoococoidadΔ tomasi moSΔcaasi yuucusidΔ, dai vΔΔscatai ismaacΔdΔ mostaata dodoi.

7

1 Amaasi miaadΔrΔ guuquiva siaaco daacatadai ΔSuusi Δfariseo ΔΔmadu ΔmamaatΔtuldiadami sΔΔlicami. Δgai JerusaleenaiñdΔrΔ dada.

2 Dai Δgai gΔntΔgito tΔΔ isΔΔmoco ΔmamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi maitΔniicomai poduucai isduucai ivuaadana Δgai siuu duucu gaugia agadagi cascΔdΔ ñiooquidi Δgai.

3 Δfariseo ΔΔmadu vΔΔsi Δgaa Δjudidíu Δpan duucai gΔnviidacatadai gΔnΔqui aaduñicarū. ΔpΔga gΔniicomaiña Δgai muioco dai gooquiΔrΔ gacuaadana.

4 Dai siuu duucu dadiagi Δgai plaasaiñdΔrΔ, maitacuaadana asta siuu duucu vapacoi gΔnnoonovi isducai gΔnviidacatadai Δgai. Dai quiaa ivueeyi Δgai mui naana maasi gΔnviituldaraga duucami isducatai vacuanai Δgai gΔnajaasocoli dai gΔnajaa dai gΔniidoracaru dai gΔnvopoicarū.

5 Tai amaasi ΔmamaatΔrdami sΔΔlicami ΔΔmadu Δfariseo Δcacai ΔSuusi daidΔ itΔtΔdai:

—¿TuisidΔ gΔmamaatΔrdamiga maitivueeyi mΔsducatai gΔrviituli dai maitΔrΔpan duucai vacuanai gΔnnoonovi siuu duucu gaugia agadagi?
—astΔtΔdai.

6 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ gΛnaagaitai aapimΛ dai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poduucai Λooja:

AapimΛ pocaiti mΛsai giñsiai duutudai dai maisiaa giñduutudai.

7 Gomaasi gia maitarsoiñi tomali Λmaadutai vΛΛtarΛ.

AapimΛ maigamamaatΛtuldi giññiooqui baiyoma gamamaatΛtuli aapimΛ istumaasi oodami gΛnviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaíacaru.

8 AapimΛ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi, ivuaada Λlidityai istumaasi oodami gΛnviituli, isducatai vacuanadagi gΛnajaa ΛΛmadu gΛnajaasocoli, dai mui aa naana maasi.

9 DaidΛ itΛtΛdai ΛpΛ:

—Mosivuaada Λlidi aapimΛ gΛnviituldaraga cascΛdΛ maitivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

10 Moseesacaru icaititadai: “SiaavΛr duutuada gΛnooga ΛΛmadu gΛndΛΛ”, dai “SiooγΛ maicΛga ñioocadagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ vui Λgai gΛaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Moseesacaru.

11 DΛmos aapimΛ pocaitiña sai Λmo oodami is-tutuidi isitΛΛdagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ: “Maitan is-tutuidi isgΛsoiñagi tomali istumaasicΛdΛ. VΛΛsi istumaasi viaa aanΛ Λrcorvan”, ismaacΛdΛ itΛiya Λlidi vΛΛsi ΛrDiuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ.

12 Dai ispotΛiyagi Λmaadutai mai aapimΛ pocaitiña sai camaiviaa Λgai issoicΛdagi gΛooga siΛpΛ gΛdΛΛ.

13 Dai poduucai aapim Δ mosgajiaad Δ r Δ vipieeyi istumaasi ip Δ lidi Diuusi ducami ismaic $\Delta\Delta$ gaducagi, mosvuaada Δ lidityai g Δ nviituldaraga dai mui naana maasi pomaasi ivuaadana aapim Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

14 Taid Δ Δ Suusi Δ pamu vaí Δ oodami daid Δ it Δ t Δ dai:

—Giñca Δ cavurai v $\Delta\Delta$ scatai dai g Δ nt Δ gito ca Δ ca:

15 Tomali Δ mo istumaasi ismaac Δ d Δ cueeyi oodami maivapac Δ i t Δ gitoidad Δ r Δ casc Δ d Δ cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. Baiyoma t Δ gitoidagad Δ aiñd Δ r Δ vusac Δ i mui naana maasi soimaascami dai poduucai g Δ maata Δ isiarsoimaasi ivuaadami.

16 C $\Delta\Delta$ gav Δ r g Δ nt Δ gito ca Δ ca aapim Δ istumaasi g Δ naagidi aan Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi Δ oodami.

17 Dai aid Δ si anaasi viaa Δ Suusi Δ oodami dai quiiy Δ r Δ vaa Δ mamaat Δ rdamigad Δ t Δ cacai ast Δ iya Δ lidi Δ cuento.

18-19 Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—¿Tomali aapim Δ m Δ smaimaata Δ ca Δ sai istumaasi ismaac Δ d Δ cueeyi oodami maivapac Δ i t Δ gitoidad Δ r Δ casc Δ d Δ cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami? Gomaa cuaadaga. Mosgavooc Δ r Δ vapac Δ i dai gooqui Δ r Δ vusac Δ i gatuucugaiñd Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

Poduucai aagidi Δ gai aagidi Δ lidityai sai cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami.

20 Daid Δ it Δ t Δ dai Δ Suusi $\Delta\Delta$ r Δ :

—Gat Δ gitoidagaiñd Δ r Δ vusac Δ i gosoimaasi

21 t Δ gitoidagai casc Δ d Δ , dai go $\Delta\Delta$ madu voidagai aa ooqui, dai oodami ip Δ liditya isivuaadagi mos Δ caasi istumaasi ip Δ lidi, gomuaaragai,

²² dai go^Λsidaragai, dai viaaca ^Λlidiña gavus-tuidaga, dai yaatagidaragai, dai muuquimudagai, dai ñiooquidaragai, dai soiducái ^Λijadagi soítutu-igami, dai maic^Λga t^Λgitoiña oodami, dai aa naana maasi istumaasi soimaascami.

²³ V^Λasi gomaasi gat^Λgitoidagaiñ^Δar^Λ vusac^Λi dai soimaasi iduiñtuldi oodami —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁴ Tai amaasi ii ^ΛSuusi abiaad^Δar^Λ Tiroomu dai Sidooniamu dai ami vaa ^Δmo quiiy^Δar^Λ dai maitip^Λlidadai ismatiagi oodami isami daacatadai ^Δgai, d^Δmos maitistui isg^Λstuagi.

²⁵ Otoma maí ^Δmo ooqui d^Δad^Δ ^Δmo ali t^Δji is-maac^Δad^Δ viaacatadai ^Δmo Diaavora t^Δaañicarud^Δ dai divia siaaco daacatadai ^ΛSuusi dai ^Δcasod^Δ abaana g^Δtootonac^Δad^Δ c^Δquiva.

²⁶ Daid^Δ ^Δooqui ñioocaitadai giliego ñiooquid^Δ daid^Δ arSiropeniisi^Δar^Λ oidacamicatadai. Divia ^Δgai dai daañimi ^ΛSuusi sai vusaidana ^ΔDiaavora t^Δaañicarud^Δ marad^Δaiñ^Δar^Λ.

²⁷ D^Δmos ^ΛSuusi it^Λadai:

—Ali^Δasi g^Δaagai isoodami dagitoagi ismaamarad^Δ tatascoñiagi ^Δp^Δga maitav^Δar^Λ c^Δag^Δi is^Δsiadagi oodami g^Δmara tascald^Δ dai maacadagi googosi —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁸ Taid^Δ ^Δooqui aa noragi daidi t^Λadai:

—Vaavuava is^Δjudidíu googosi g^Δar^Δagai d^Δmos v^Δasc^Δar^Λ ^Δgoogosi ismaac^Δad^Δ mesa uta v^Δat^Δcana cuaadana asaasaquigad^Δ ismaac^Δad^Δ suuligaiña aali —ast^Λadai ^Δooqui.

²⁹ Taid^Δ ^ΛSuusi it^Λadai:

—C^Δga p^Δaagai. Dai casi istutuidi aapi p^Δsnoragiagi ^ΔDiaavora t^Δaañicarud^Δ atcavuusai g^Δmaraiñ^Δar^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

30 Dai aidasi aayi looqui gquiiyara amarada caatcatadai daida Diaavora taañicaruda cavuusai agiaiñara.

31 Taida Suusi ii Tiiraiñara dai Sidooni-
amu salli daivusai dai amapara Decápolisia
davaariara salli dai aayi gaa suudagi siaaco
Galilea tagidu.

32 Matai ami vuaapi amo calli maitcaidacami
dai sasaimaliacami, dai daañimi sai daama
daasana Suusi ganovi.

33 Taida Suusi covai vaidacai siaaco maiti-
ipucata dai oodami dai naanacada raana vaapai
gamamasquiga dai sisivi ganovi dai taata nana.

34 Dai tavaagiamu nanaaava dai sobva dai daida
itadai:

—Efata —astadai. Gomaasi itaiya alidi
gacupioconi.

35 Mospotai agai taida maitcaidacada
naanacada gacupio, dai nana cacaaga gadi
dai agai cacaaga istui isñiooquiagi.

36 Taida Suusi sallica dai oodami sai
maiaagidiña tomali maadutai. Damos siascada
vaamioma daidiada agai oodami vaamioma
aipaco aagaiña.

37 Vaida oodami maitagaiña isducatai
gantatagitoagi daida iscaitiña:

—Vassiacatai caga ivueeyi goovai asta
maitcaidacada tacaيدات dai mumudu
ñiooquitudai —ascaitiña oodami.

¹ Dai aidΛ tuigaco mui gΛnΛmpagi oodami siaaco daacatadai ΛSuusi dai maiviaacatadai istuma ugiagi. Tai amaasi ΛSuusi vai gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

² —SoigiñΛlidi aanΛ idi oodamicΛdΛ, caaayi vaica tasai istami giñΛΛmadu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi.

³ Dai ismaitaugacai ootosa aanΛ sai noonoigΛna goovai susuiquituan tada goovai voyiamu. ΛΛmoco aliΛ mΛcasdΛrΛ dada di —ascaiti ΛSuusi.

⁴ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ bibidana mosΛΛqui oodami tanai siaaco maitipu istumaasi dai tomali oidacami? —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

⁵ TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidi tΛtΛdai:

—¿MΛΛqui paana viaa aapimΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛtΛdai:

—Cuvaracami atΛviaa —astΛtΛdai.

⁶ Tai amaasi ΛSuusi tΛjai Λoodami sai dΛvΛΛrapi daraivana, dai Λgai vui Λpaana dai gamamagi. Dai gooquiΛrΛ saasarai dai maa Λgai gΛmamaatΛrdamiga tai Λgai taacogi Λoodami.

⁷ Dai viaacatadai Λgai chiΛΛqui vatopa ΛpΛ taidΛ ΛSuusi pocaiti sai baigΛΛlidi DiuusicΛdΛ dai gatΛjai taacogidaragai ΛpΛ.

⁸ VΛascatai gauu dai tatascovai. Dai gooquiΛrΛ Λmpagi cuvaracami aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

⁹ DaidΛ Λoodami ismaacΛdΛ gauu ΛrparΛ maacova milΛcatadai. TaidΛ ΛSuusi ootoi sai noonoigΛna.

10 Dai ʌgai tasai vaarcuʌʌ ʌmadu gʌmamaatʌrdamiga dai iji Dalmanuta dʌvʌʌriamu.

11 Tai amaasi dada ʌfariseo siaaco daacatadai ʌSuusi dai gaaatagaimi ʌmadu ʌSuusi. Daidʌ ʌfariseo mosnʌida ʌlidadai sabaig ʌrvaavoi isʌSuusi istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai oodami saidʌ ivueeyi ʌgai, dai aagidi sai tʌʌgidana ʌmo istumaasi gʌducami tʌvaagiaiñdʌʌʌ.

12 Taidʌ ʌSuusi gʌgʌʌ sobʌvʌi daidʌ itʌi:

—¿Tuimʌsidʌ giñtaanʌi aapimʌ istumaasi gʌgʌrducami? Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi sai maitʌʌgimu aapimʌ tomali ʌmo istumaasi gʌducami —astʌi ʌSuusi.

13 Dai anaasi viaa ʌgai ʌoodami dai ʌpamu tasai vaarcuʌʌ dai ii vaasadʌʌ ʌgʌʌ suudagi.

14 Dai maitʌgito ʌgai isbʌquiagi cuaadagai dai mosaliʌmo paana bʌcaiticatadai vaarcuʌʌ.

15 Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai gʌmamaatʌrdamiga:

—Gofariseo navaitigadʌ dai Eroodʌsi navaitigadʌ maicʌʌgadu —astʌʌdai ʌSuusi.

16 Vaidʌ ʌmamaatʌrdamigadʌ aipaco gʌnaatagidimi daidi caiti:

—Maiviaa aatʌmʌ paana cascʌdʌ pocaiti goovai —ascaiti.

17 Taidʌ ʌSuusi maí istumaasi aatagaitadai ʌgai daidʌ itʌʌdai:

—¿Tuimʌsi pocaiti mʌsai maiviaa paana? ¿Maitamʌsquiaa maatʌ caʌ istumaasi gʌnaagidi aanʌ? ¿Tomali maitʌntʌgito nʌidi istumaasi

ivueeyi aanΛ? SΛΛlicΛΔΛ maicΛΛga vaavoitudai aapimΛ.

18 ¿MaitamΛsnΛnΛeeyi aapimΛ dai maitamΛstΛΛcaidaga?

19 ¿MaitamΛstΛgito aidΛñsi bibi aanΛ Λtaama mil oodami Λtaama paana mΛΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ? —astΛΛdai ΛSuusi.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ itΛΛdai:

—Baivustaama dan gooca —astΛΛdai.

20 —Dai aidΛñsi bibi aanΛ Λmaacova mil oodami cuvaracami paanacΛΔΛ, ¿mΛΛΛqui aasarai susu-dacami Λmpagi? —astΛΛdai ΛSuusi.

TaidΛ Λgai itΛΛdai:

—Cuvaracami —astΛΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛΛdai:

—¿VΛΛscara mΛsmaiquiaa maata caΛ? —astΛΛdai.

Suusi maiaagaitadai navaiti paana vΛΛtarΛ baiyoma aagaitadai Λgai ΛmamaatΛtuldaragadΛ Λfariseo dai EroodΛsi sai maicΛΛgadu.

22 Dai gooquiΛrΛ aayi Λgai BetasaidΛrΛ, mΛtai ami vuaapi ΛSuusi Λmo cΛΛli mainΛaadami, dai daañimi sai taatana.

23 TaidΛ ΛSuusi noviaiñdΛrΛ bΛi ΛcΛΛli dai vaidacai ugidiana ΛBetasaida. Dai ami vuupujana tΛi gΛsisivaraga dai vuupuidΛ daama darai gΛnoonovi, dai tΛcacai sabaig istuiditadai isnΛaadagi tomasi palΛpi.

24 TaidΛ ismaacΛΔΛ mainΛaadatadai nΛnΛaava daidΛ itΛΛdai:

—NΛidi aanΛ oodami Λpa maasi uusi dΛmos ajioopai —ascaiti.

25 TaidΛ ΛSuusi Λpamu vuupuidΛ daama darai gΛnoonovi, vaidΛ ΛcΛΛli cΛΛga gatΛgito nΛnΛΛnai dai cacΛΛga istui isnΛnΛaavagi dai cΛΛga nΛidi vΛΛsiaΛcatai.

26 TaidΛ ΛSuusi ootoi ΛcΛΛli sai noragΛna daidΛ itΛtΛdai:

—Maiti vaaqui BetasaidΛrΛ, dai tomali maiaagiada imaasi tomali Λmaadutai —astΛtΛdai.

27 Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga vΛΛsi ΛmapΛcΛrΛ SesareeΛrΛ Filiposi dΛvΛΛriΛrΛ. Dai voyamu tΛcacai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—¿VoorΛ giñaagai Λoodami? —astΛtΛdai.

28 Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛΛmoco pocaiti pΛsaidΛ rΛvuaana ismaacΛdΛ vapaconaiña oodami dai aa pocaiti pΛsaidΛ rΛEliiasicaru, dai aa pocaiti pΛsaidΛ rΛΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

29 Tai amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Dai aapimΛo moorΛ giñaagai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai:

—AapiarΛ rΛCristo dai Diuusi gΛootoi —astΛtΛdai.

30 DΛmos ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ daí sai maiaagidiña tomali Λmaadutai.

31 Dai amaasi ΛSuusi gΛaagacai mamaatΛtuldimi dai aagidi sai Λgai viaacatadai Λmo sΛΛlicami dai viaacatadai issΛΛlicΛdΛ soimaa taatagi dai aagidi sai mosgajiaadrΛ viaa agaitadai ΛtΛtΛaanΛdami ΛΛmadu Λpapaali tΛtΛaanΛdamigadΛ dai ΛΛmadu

ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami. Dai aagidi ΛΛpΛ mΛsai muaa agaitadai dai aagidi sai bovaica ta-saicΛΔ duaaca agaitadai.

³² VΛΛsi gomaasi cΛΛ sΛΛli aagidi Λgai gΛmamaatΛrdamiga. TaidΛ ΛPiiduru Λcovai vaidacai dai bagaidimi.

³³ TaidΛ ΛSuusi ajaco cΛquiva dai nΛnΛidi gΛmamaatΛrdamiga dai bagaimi ΛPiiduru aduucai:

—MaitigiñΛΛmadu aimΛrda aapi Diaavora. Aapi pocaiti sai maitΛagai isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi —astΛtdai.

³⁴ Dai amaasi vai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga ΛΛmadu Λoodami daidΛ itΛtdai:

—IsΛmaadutai giñoidatucuda aliada maitΛagai isΛΛgi gΛtΛgitocagi, dai gΛaagai isvΛΛscΛrΛ baigΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñoidatucuda.

³⁵ DΛmos sioorΛ ivuaadagi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi, Λgai gia imimu Diaavora ΛΛmadu. DΛmos sioorΛ baigΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai dai ΛΛgidi Diuusi ñiooquidΛ Λgai gia cΛΛgacΛrΛ vu-saimu.

³⁶ Tumaasi ΛrcΛΛgai oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagai vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibΛadΛ Diaavora ΛΛmadu imiagi.

³⁷ Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgaaa namΛquidagi dai cΛΛgacΛrΛ vuusiagi.

³⁸ IsΛmaadutai siaa Λradagi isgΛmaasiuldagi oodami vuitapi dai soimaasi ivuaadami vuitapi isgiñvaavoitudai dai ismaatΛ giññiooqui aanΛ iñsmaacΛΔ viaa Λmo sΛΛlicami ΛΛpΛ siaa Λrogiamu ΛgaicΛΔ siΛΛscadΛ giñooga tΛΛgidagi

isaliasi viaa aanΛ guvucadagai dai diviagi aanΛ
 ΛtΛtΛaañicarudΛ ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSuusi.

9

¹ DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai ΛpΛ:

—SΛΛlicΛdΛ aanganaagidi sai oidaga ΛΛmadutai
 tami ismaacΛdΛ maicoiya agai asta siΛΛscadΛ tΛΛ
 ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi gΛguvucadacΛdΛ
 —astΛtΛdai ΛSuusi.

² DaidΛ ΛSuusi bonaadami tasaicΛdΛ vaidacai
 ΛPiiduru, ΛΛmadu ΛJacovo, ΛΛmadu ΛVuaana, Λmo
 tΛca tuvidacΛrΛ dai ami ΛSuusi ΛmapΛdui vuitapi
 gΛmamaatΛrdamiga.

³ DaidΛ ΛyuucusidΛ dadadaquitu dai cΛΛga
 tootoatu Λpa maastu cΛvai tomali Λmo
 vacuandami oidigi daama maipocasi tootoatudai
 yuucusi.

⁴ Dai ΛmamaatΛrdami tΛΛ ΛEliiasicaru ΛΛmadu
 Moseesacaru vaidΛ gaaatagai ΛSuusi ΛΛmadu.

⁵ TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuliadami, vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami
 daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco
 aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai
 Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtΛdai ΛPiiduru.

⁶ ΛmamaatΛrdami aliΛ duduaadimucata dai,
 daidΛ ΛPiiduru maimaatΛcatadai istumaasi
 aagaitadai.

⁷ Tai amaasi divia Λmo icomai dai iifña, daidΛ
 Λicomai saagida caidatu Λmo ñiooqui ismaacΛdΛ
 icaiti:

—IdiavΛr giñmara ismaacΛdΛ aliΛ oigΛdai aanΛ
 cΛΛgavΛr ΛΛgiada —ascaiti Λñiooqui.

8 Dai otoma aipaco nΛnΛaava Λgai dai camaitΛΛ
ΛCΛCΛΛli mosΛca ΛSuusi ΛΛgi.

9 Dai aidΛsi tΛaapañimi Λgai ΛtuvidacaiñdΛrΛ,
ΛSuusi dai gΛmamaatΛrdamiga sai maiaagidiña
tomali Λmaadutai istuma tΛΛ Λgai asta siΛΛscadΛ
duaacagi Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ.

10 CascΛdΛ maiaagidi Λgai tomali Λmaadutai,
dΛmos aipaco gΛntΛcacaitadai Λgai istΛiya
Λlidi ΛSuusi aagitai isduaaca agai coidadΛ
saagidaiñdΛrΛ.

11 Dai amaasi tΛcacai Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—¿TuisidΛ icaiti ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami
saidΛ ΛEliiasi ΛpΛga viaacatadai isdiviagi isaapi?
—astΛtΛdai ΛmamaatΛrdami.

12 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vaavuava istumaasi aagai
ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ sai
ΛEliiasi viaacatadai isΛΛpΛga diviagi dai soiñagi
oodami sai vaavoitudana Diuusi. Dai pocaiti
Diuusi ñiooquidΛrΛ giñagaitai aanΛ ismaacΛdΛ viaa
Λmo sΛΛlicami ansai aliΛ soimaa taata iñagai dai
mΛsai ΛmapiadΛrΛ giñviaa agai.

13 DΛmos aanΛ angΛnaagidi saidΛ ΛEliiasi
cadivia, mΛtaidΛ idui ΛgaicΛdΛ vΛΛsi istumaasi
ipΛli, poduucai isduucatai aagai Diuusi
ñiooquidΛrΛ mΛsaidΛ iduñia agaitadai ΛgaicΛdΛ
—astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

14 Dai gooquiΛrΛ Λpamu aayi Λgai siaaco daraa-
jatadai Λgaa mamaatΛrdami, dai tΛΛ mui oodami
Λgai sicoli. Dai ami ΛΛmadu gaaatagaitadai ΛpΛ
ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

15 Dai aidΛsidΛ Λoodami tΛΛ ΛSuusi vΛΛscatai maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgitoagi dai vui voopoi dai viaatulda agai.

16 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿MΛtumaasi aatagai aapimΛ ΛΛmadΛ giñmamaatΛrdamiga? —astΛtΛdai.

17 Tai Λmaadutai ismaacΛdΛ ami daraajatadai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, gΛvuaapianta giñmara ismaacΛdΛ viaa Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ dai go-Diaavora tΛaañicarudΛ muudutuli.

18 Tomasiaaco dΛvΛΛrapi dadaitudaiña goDiaavora tΛaañicarudΛ dai totostudai tΛñidΛ dai cΛcΛrΛntudai taatamudΛ, vai cascΛdΛ goovai maiviaa gΛgυvucadaga dai aanΛ caaagidi gΛmamaatΛrdamiga sai vusaidana goDiaavora tΛaañicarudΛ tai maitistui —astΛtΛdai ΛcΛΛli.

19 TaidΛ ΛSuusi baamuan tada daidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ oodami maivaavoidaracami, ¿asta siΛΛscadΛ uucami viaacamu aanΛ isgΛnΛΛmadu daacagi? Giñvuaapidavurai goali gΛΛli —astΛtΛdai ΛSuusi.

20 MΛtai vuaapi siaaco daacatadai Λgai. Dai aidΛsidΛ ΛDiaavora tΛaañicarudΛ tΛΛ ΛSuusi suiqituli Λgai Λali gΛΛli taidΛ Λali gΛΛli dΛvΛΛrapi gΛi, dai aipaco yaalimi, dai totostuimi tΛñidΛ.

21 TaidΛ ΛSuusi tΛcacai ΛoogadΛ daidΛ itΛtΛdai:

—¿VΛquiidΛ abiaadΛrΛ povΛvueeyi goovai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛoogadΛ itΛtΛdai:

—Aliducatai abiaadΛrΛ.

22 Dai goDiaavora tΛaañicarudΛ muiyoco im-idagai taiyΛrΛ dadaitudaiña dai suudarΛ muaa

aliditai. Dai p_Λsaapi istutiadagi isiduñiagi istumaasi goovai v_{ΛΛ}tar_Λ, soigi g_{ΛΛ}lda aat_Λm_Λc_Λd_Λ dai g_Λrsoiña —ast_Λt_Λdai _Λoogad_Λ.

²³ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—P_Λsistutiadagi isvaavoitudagi di, vaavoitudadami v_{ΛΛ}tar_Λ tomali _Λmo istumaasi maisijaiga —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁴ Taid_Λ _Λali g_{ΛΛ}li oogad_Λ g_Λg_Λr_Λ iiña daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Vaavoitudiana. Giñsoiñañi nai vaamioma vaavoituda aan_Λ —ast_Λt_Λdai.

²⁵ Dai aid_Λsi t_{ΛΛ} _ΛSuusi isami g_Λn_Λm_Λpaidimi mui oodami _Λgai bagaimi _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Diaavora t_Λaañicarud_Λ maiñioocadami dai mait_Λc_Λaidacami aan_Λ ang_Λt_Λaan_Λi p_Λsa_Λ vusaiña. Dagitoñi idi ali g_{ΛΛ}li dai camaivapac_Λda _Λpamu idi_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁶ Taid_Λ _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ g_Λg_Λr_Λ iiña dai _Λpamu suiquituli _Λali g_{ΛΛ}li, dai vuusaicai muuquiad_Λ ducai viaa _Λgai _Λali g_{ΛΛ}li vai muidutai pocaitimi sai casi _Λrmuuquiad_Λcatadai.

²⁷ D_Λmos _ΛSuusi noviaiñd_Λr_Λ b_Λi dai vañigi taid_Λ _Λali g_{ΛΛ}li c_Λquiva.

²⁸ Taid_Λ _ΛSuusi vaa _Λmo quiiy_Λr_Λ, taid_Λ _Λmamaat_Λrdamigad_Λ _Λcovai t_Λcacai daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Tuisid_Λ maitistui aat_Λm_Λ isvusaidagi _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ —ast_Λt_Λdai.

²⁹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Idi Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ ali_Λ sijaiga vusaidaragai casc_Λd_Λ av_Λnacai maitaugacai gamaamadagi vai poduuc_Λi vuvac_Λi goovai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

30 Dai aidasi iji agai abiaadar Galileamu salli dlagavusai damos asuusi maitipliditadai ismatigai tomali amo oodami,

31 mamaatulditadai agai gamamaatardamiga cascada dai aagiditadai sai agai viaacatadai amo sallidami dai masai talligida agaitadai aa oodami sai agai muaa agaitadai sai vasscaga agai bovaica tasaicada duaaca agaitadai.

32 Damos amamaatardamigada maimaata caacatadai istumaasi aagidi asuusi dai duduaadicuitadai agai iscaga taccagi.

33 Dai amaasi aayi agai Capernaumar. Dai aidasi caamo quiiyaga daraajatadai agai, taida asuusi itadai gamamaatardamiga:

—¿Matumaasi aatagaimi aapima voyaiñdara iimtai? —astadai.

34 Damos amamaatardamigada mosdodoli vii, voyamu aagaimitadai agai sai ismaacada vaamioma namaga cascada.

35 Tai amaasi daiva asuusi dai vai abavustaama dan gooca gamamaatardamiga daida itadai:

—Isamadutai vaamioma namaca liadagi agai gaagai ismaigaducada liadagi dai gaagai issoicadagi vasscagai —astadai asuusi.

36 Amaasi bai asuusi amo ali galli daida gamamaatardamiga saagida cai dai gooquiga mootoi daida itadai gamamaatardamiga:

37 —Tomasoor sioora vaavoitudai giñmamaatuldjaraga dai cascada oigadai idi ali oodami, agai giñoigadai ana ara. Dai agai

ismaacΛΔ giñoigΛdai aanΛ Λgai oigΛdai Λgai
ismaacΛΔ giñootoi —astΛdai ΛSuusi.

38 Amaasi ΛVuaana itΛdai:

—MamaatΛtuldiam, tΛΛ aatΛmΛ Λmo cΛΛi
vai aagai gΛtΛΛaaraga dai poduucai vuvaidi Di-
aavora tΛtΛañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ. Damos
maigΛrΛΛmadu aimΛrai Λgai tΛtai cascΛdΛ dai
—astΛdai ΛVuaana.

39 Damos ΛSuusi itΛdai:

—MaitavΛr daidiada. Maitatiipu tomali
Λmaadutai isivuaadagi istumaasi gΛgΛrducami
aagaitai giñtΛtΛaraga dai gooquiΛrΛ
giññiooquiadagi.

40 SioorΛ maitΛrvui caatΛcagi Λgai gΛrΛpa maasi
tagito.

41 TomasioorΛ sioorΛ baigΛΛiaragacΛdΛ
gΛnoidagi tomasi Λmo avasi suudagi
giñvaavoitudaitai aapimΛ sΛΛlicΛdΛ Diuusi
maaquimu Λgai Λmo istumaasi cΛΛgaducami.

42 TomasioorΛ sioorΛ soimaasi iduiñtulda
Λliadagi Λmoco ismaacΛdΛ utudama
giñvaavoitudagi sioomΛ arcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ
mΛscusivuan vulidagi Λmo gΛΛ mouturui dai
gΛΛ suudarΛ daitudagi.

43-48 Dai isΛmaadutai iduñia Λliadagi Λmo
istumaasi soimaascami gΛnoonovicΛdΛ siΛpΛ
gΛΛΛcasocΛdΛ siΛpΛ gΛvuupujicΛdΛ baiyoma
gΛaagai ispoΛliada Λgai ismainoonovΛ siΛpΛ
maiΛΛcaso siΛpΛ maivuupuju dai maisiuu
ΛDiaavora ΛΛmadu imiagi siaaco tomastuigaco

soimaasi gΛtaatacana dai tomastuigaco mΛΛcana tai baiyoma isimiagi Diuusi ΛΛmadu.

⁴⁹ Dai tomasioora sioora cΛΛgacara oidaca Λliadagi aliΛsi soimaasi taatatuldia agai aa oodami.

⁵⁰ AliΛsi gΛaagai aapimΛ iscΛΛgacara oidacagi vai aa oodami ipΛliadagi isvaavoitudagi Diuusi ñiooquida poduucai isduucai Λmo oodami sioma cueeyi cuaadagai yoovicami —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

10

1 Tai amaasi ΛSuusi ii Capernaumaiñdara. Judeea dΛvΛriamu vaasadara Λaqui Jordán. Tai apamu gΛnΛmpagi oodami siaaco daacatadai ΛSuusi vai agai mamaatΛtuldimi poduucai isduucai ivuaadana agai vΛΛscara.

² Tai ΛΛmoco Λfariseo miaadara guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi dai mossoimaasi ñiooquituda Λlidi agai ΛSuusi cascada tΛcakai sabai oidaga oigaragai isΛmo cΛΛli dagitoagi gΛooñiga.

³ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:
—¿Tumaasi gΛntajai Moseesacaru? —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴ TaidΛ Λfariseo itΛtΛdai:
—ΛMoseesacaru garmaa oigaragai isdadagi-todagi ooqui dΛmos sai gΛaagai ismamaacadagi Λmo oojai siaaco aagadagi iscadagito —astΛtΛdai Λfariseo.

⁵ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:
—AliΛsi arsoimaasi ivuaadami oodami cascada poduucai aagidi agai ΛMoseesacaru.

⁶ Damos aidasi tucamidara idui Diuusi gooidigi, idui calli dai ooqui,

⁷ cascada calli viaa isdagitoagi gaooğa amadu gadala dai valnagi amo ooqui.

⁸ Dai poduucai ducami si arali amo oodamicagi agai.

⁹ Cascada ismaacada amapagidi Diuusi aoodami maitagai isdadagitodagi —astadai asuusi afariseo.

¹⁰ Dai aidasi aayi asuusi amo quiiyara taida amamaatar damigada apamu tacaai astaiya alidi agai ismaacada agaitadai agai.

¹¹ Taida asuusi itadai:

—Siora dagitoagi gaooņa dai valnagi amai ooqui agai soimaasi ivueeyi gaooņa apgadada vui.

¹² Dai isamo ooqui dagitoagi gacuna dai valnagi amai cali agai ara soimaasi ivueeyi —astadai asuusi.

¹³ Matai aid vuaapi asuusi chilqui aali sai taatana. Damos amamaatar damigada bagaidimi aoodami ismaacada vuaapaimi laali.

¹⁴ Dai aidasi tala asuusi alia baamu daida itadai agai gamamaatar damiga:

—Dagitovurai goali vai dadana siaaco daja ana dai maitava daidada. Siaaco gataana Diuusi aragai valara ismaacada apna ducami aali.

¹⁵ Sallacada anganaagidi sai siora maivaavoi tudagi Diuusi apna ducai amo aliducami agai mai-imimu siaaco gataana Diuusi —astadai asuusi.

¹⁶ Dai moomotoi agai laali dai daama darai ganoonovi dai siaa duutuli.

17 Dai aid_Λsi apiaim_Λitadai _ΛSuusi, tai voyi_Λr_Λ m_Λraitai aayi _Λmo c_{ΛΛ}li dai vuid_Λr_Λ g_Λtootonac_{ΛΔ} c_Λquiva daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami c_{ΛΛ} tuigacami, ¿tuma du-una aan_Λ dai v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ oidacana Diuusi _Λmadu? —ast_Λt_Λdai.

18 Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—¿Tui_Λp_Λsi c_{ΛΛ} tuigacami giñ_Λagai? Ali_Λmadugava c_{ΛΛ} tuigacami dai _Λgai _Λr_ΛDiuusi.

19 Aapi c_{ΛΛ}ga maat_Λ istumaasi ip_Λlidi Diuusi isivuaadagi oodami maitiga_{ΛΛ}siada gaoñiga, dai maitigacoodadai, dai maitiga_{ΛΛ}siada gavustuidaga, dai maitiyaatag_Λda, dai maitigavupuiirumadada dai siaa iduutuada g_Λooca dai g_Λdaada —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

20 Taid_Λ _Λc_{ΛΛ}li aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami, v_{ΛΛ}si gomaasi ansiaa duutudai aan_Λ aliducatai abiaad_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai.

21 Taid_Λ _ΛSuusi baig_{ΛΛ}liaragac_{ΛΔ} n_Λn_Λidi _Λc_{ΛΛ}li daidi t_Λt_Λdai:

—_Λmo istumaasi avi_{ΛΛ}ga p_Λsiduñiagi. Imiñi dai gagara v_{ΛΛ}si p_Λstuma viaa dai oida _Λtumiñsi _Λsoitutuigami dai poduucai viaacamu aapi mui naana maasi t_Λvaagi_Λr_Λ. Dai gooqui_Λr_Λ divia daid_Λ iñ_Λooida. D_Λmos _{ΛΛ}p_Λga g_Λaagai p_Λsbaig_Λducagi si_Λduñiada g_Λmuaatudagi giñ_Λvaavoitudaitai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

22 D_Λmos aid_Λsi c_{ΛΛ} _Λc_{ΛΛ}li imaasi ali_Λ soig_{ΛΛ}li dai im_Λcai soig_{ΛΛ}liatugai ali_Λsi _Λrg_Λvidacamicatadai _Λgai casc_{ΛΔ}.

23 Tai amaasi _ΛSuusi aipaco n_Λn_Λaava daid_Λ it_Λt_Λdai g_Λmamaat_Λrdamiga:

—Gia sijaiga isg_Δnviipidacami g_Δndagituagi isDiuusi t_Δaan_Δdagi dai soic_Δdagi sai c_Δl_Δga g_Δnt_Δt_Δgitocana —ast_Δt_Δdai.

²⁴ Taid_Δ Δmamaat_Δrdamigad_Δ mait_ΔΔ isducatai g_Δnt_Δt_Δgitoagi pocaititai ΔSuusi, d_Δmos ΔSuusi it_Δt_Δdai Δpamu:

—Giñaaduñi gia sijaiga is_Δgai ismaac_Δd_Δ mos_Δcaasi g_Δnvustuidag_Δr_Δ t_Δt_Δgitoi dagituagi isDiuusi soic_Δdagi isc_Δl_Δga g_Δnt_Δt_Δgitocagi ali_Δsi g_Δnviipidacatai _Δgai.

²⁵ Sioma maisijaiga Δmo muura v_Δl_Δt_Δr_Δ isvaquiagi Δmo oyi d_Δgad_Δamu s_Δl_Δi is_Δmo g_Δviidacami dagituagi isDiuusi soic_Δdagi isc_Δl_Δga g_Δt_Δgitocagi —ast_Δt_Δdai ΔSuusi.

²⁶ Dai aid_Δsi ca_Δ _Δgai imaasi mait_ΔΔ isducatai g_Δnt_Δt_Δgitoagi dai aipaco g_Δnt_Δcacai daid_Δ icaiti:

—¿Voor_Δ istutuidid_Δo isc_Δl_Δgac_Δr_Δ v_Δvaquiagi? —asc_Δiti.

²⁷ Taid_Δ ΔSuusi vui n_Δn_Δava daid_Δ it_Δt_Δdai:

—Oodami gia maitistutuidi isiduñia imaasi, d_Δmos Diuusi gia istutuidi. Diuusi v_Δl_Δsiacatai istutuidi isiduñiagi —ast_Δt_Δdai ΔSuusi.

²⁸ Tai amaasi it_Δt_Δdai ΔPiiduru:

—Mamaat_Δtuldiadami, aat_Δm_Δ viaa v_Δl_Δsi t_Δstuma viaacatadai g_Δoidatucuda _Δr_Δl_Δiditai —ast_Δt_Δdai.

²⁹ Taid_Δ ΔSuusi aa noragi daid_Δ it_Δt_Δdai:

—S_Δl_Δic_Δd_Δ ang_Δnaagidi sai tomasioor_Δ sioor_Δ dagitoagi g_Δquii dai g_Δsis_Δl_Δgi, dai g_Δsusuculi, dai g_Δooga, dai g_Δd_Δ, dai g_Δooñiga, dai g_Δmaamara, dai g_Δd_Δv_Δl_Δr_Δga giñvaavoitudaitai aan_Δ dai vaavoitudaitai Diuusi ñiooquid_Δ,

³⁰ Agai viaacamu idi oidigara amo siento vaamioma baabaqui, dai siisiagi, dai susuculi, dai dladacamu, dai maamaracamu, dai dldlvacamu, tomasi soimaa taatamaitai. Dai siascada imiagi agai idi oidigaindara vascara oidacamu Diuusi amadu.

³¹ Damos malca siaaco gataani Diuusi muidutai ismaacada vaamioma taani tami malca sioma maitaadamu dai ismaacada sioma maitaani tami, malca vaamioma taanadamu —astadai Asuusi.

³² Dai amo imidagai voyamu iimitadai agai catatidimi Jerusaleena Asuusi baitaqui imitadai gamamaatrdamiga, vaidamamaatrdamigada maitatagaitadai istumaasi gantatgitoagi dai duduaadimutugaitai oidi. Taidam Asuusi apamu covai vuvaitu abaiivustaama dan gooca gamamaatrdamiga, dai aagidi isducatai apadunia agaitadai gaidam.

³³ Daidam itadai:

—Aapimam naidi tscatatidimi Jerusaleenara, masiaaco gntagida agai aanam ismaacada viaa amo sallicami. Gntagida magari abaitaguucacamigada papaali amadu amamaatatuldiadami sallicami isagai gataaanimu masaidam gntuaana. Gntagidam agai aa sibadara oidacami.

³⁴ Dai gntparundada magari dai saasasa magari gntuucuga dai gntsisiviada magari dai gntmuuamagai. Damos bovaica tasaicadam apamu duaacamu aanam coidadam saagidandara —astadai Asuusi.

35 Tai amaasi Δ Jacovo $\Delta\Delta$ madu Δ Vuaana Δ Sevedeo maamarad Δ miaad Δ r Δ guuquiva siaaco daacatadai Δ Suusi daid Δ it Δ adai:

—Mamaat Δ tuldiadami, aat Δ m Δ ip Δ lidi p Δ siduñiagi t Δ sducatai g Δ aagida ragai —ast Δ adai.

36 Taid Δ Δ Suusi it Δ adai:

—¿Tumaasi ip Δ lidi aapim Δ isiduñia aan Δ ? —ast Δ adai.

37 Tai Δ gai it Δ adai:

—Si $\Delta\Delta$ scad Δ aapi v $\Delta\Delta$ sia daama Δ rgabait Δ c Δ aacamicagi g Δ rmaacañi oigaragai t Δ taid Δ Δ r Δ t Δ aan Δ damica aat Δ m Δ —ast Δ adai.

38 Tai amaasi Δ Suusi it Δ adai:

—Aapim Δ maimaat Δ m Δ stumaasi giñaagidi. ¿Baisi istutuid Δ na aapim Δ issoimaasi taatagi si $\Delta\Delta$ soimaa taata iñagai aan Δ ? —ast Δ adai Δ Suusi.

39 Tai Δ gai aa noragi daid Δ it Δ adai:

—Istutuidiat Δ ta —ast Δ adai.

Taid Δ Δ Suusi it Δ adai:

—S $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ Δ rvaavoi. Aapim Δ gia soimaa taatamu si $\Delta\Delta$ si soimaa taata iñagai aan Δ .

40 D Δ mos aan Δ maitistutuidi isdaraasagi t Δ t Δ aan Δ dami baiyoma Δ agi Diuusi g Δ rooga daraasamu t Δ t Δ aan Δ damicagi —ast Δ adai Δ Suusi.

41 Dai aid Δ sid Δ Δ gaa baivustaama ma-maat Δ rdami cai gomaasi baacoi Δ Jacovo $\Delta\Delta$ madu Δ Vuaana vui.

42 D Δ mos Δ Suusi vaí Δ gai daid Δ it Δ adai:

—C $\Delta\Delta$ maata aapim Δ sai ismaac Δ d Δ mait Δ rjudidíu saagida Δ bait Δ c Δ aacami g Δ pipiooñiga duucaí n Δ idi g Δ aaduñi dai ismaac Δ d Δ vaamioma gat Δ aan Δ i s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ t Δ t Δ aañicui.

43-44 D Δ mos aapim Δ g Δ nsaagida mait Δ aagai ispoduucaí ivuaadagi baiyoma sioor Δ

arbaicacaaamicagi gaaagai issoicadagi
vascatai.

⁴⁵ Poduucai isduucai ivueeyi aanã iñsmaacada
viaa amo sãlicami. Aanã gia divia oidigara
maisiu isgiñsoicadagi aa baiyoma divia aanã dai
soicada iñagai oodami dai muquia iñagai vai podu-
ucai cacacara vuvacana mui oodami —astatadai
ãSuusi.

⁴⁶ Amaasi aayi agai Jericooara dai aidasi
cavuvaquimi abiaadara ãSuusi amadu
amamaatar damigada dai muidutai aa oodami,
vai amo cãli mainaadami Vatimeo tagiducami
Timeo maradã, voi ugidiana daacatai gataanã
oidicami.

⁴⁷ Dai aidasi caã acãli ismiaadimi ami ãSuusi
otoma iñoquidimi daidã itatadai:

—Suusi Davi cajiudadã soigigãlda aanacada
—astatadai.

⁴⁸ Tai muidutai bagaimi sai maitadacana,
damos acãli vaamioma iñacai daidã icaiti:

—Davi maradã soigigãlda aanacada —ascaiti.

⁴⁹ Taidã ãSuusi cacuiva, daidã itatadai gaaaduñi:

—Baigovai avãr vaidã —astatadai.

Taidã aoodami vai amainaadami dai
avãnaquidimi daidã itatadai:

—Baigi gãliada, otoma icacuiva, gãvaidiava
ãSuusi —astatadai.

⁵⁰ Taidã acãli otoma maigovai daitu gãsuaa dai
otoma cacuivacai ii siaaco daacatadai ãSuusi.

⁵¹ Taidã ãSuusi itatadai:

—¿Tumaasi ipãlidi aapi isgãduiñda aanã?
—astatadai.

Taidã amainaadacada aa noragi daidã itatadai:

—MamaatΛtuldiadami, nΛada iñΛlidi aanΛ
—astΛtΛdai.

⁵² TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi aapi istutuidi isimΛdagi, giñvaavoitu aapi
cascΛdΛ canΛnΛaava —astΛtΛdai.

MospotΛi Λgai taidΛ ΛcΛli istui isnΛnΛaavagi, dai
oí ΛSuusi voyamu.

11

¹ Dai aidΛsi camiaadimi Λgai JerusaleenΛrΛ
ugidana iimΛitai Betapagi dai Betania vuidΛrΛ
ΛOliivosi giidi, taidΛ ΛSuusi ootoi gooca
gΛmamaatΛrdamiga.

² DaidΛ itΛtΛdai:

—Iimivurai mΛmocoro ali quiiyΛrΛ, dai mΛsiuu
duucu aiyagi tΛΛgimu aapimΛ Λmo asñiitu vuli-
cami. Λgai maiquiaa dadaΛjai tomali Λmaadutai.
Upanavurai dai vuaapa.

³ Dai isΛmaadutai gΛntΛcacagi mΛstuisidΛ
povueeyi vΛrai aagida ansai aanΛ tΛgito, ansai
otoma Λpamu ootsoda iñagai —astΛtΛdai ΛSuusi
gΛmamaatΛrdamiga.

⁴ Tai Λgai iji, dai tΛΛ lasñiitu vai Λmo quitaagiña
vulicatadai voyΛrΛ, dai uupai.

⁵ Tai Λmadutai ismaacΛdΛ ami daraajatadai
itΛtΛdai:

—¿MΛtuma vueeyi? ¿TuimΛsi uupaisai goasñiitu?
—astΛtΛdai.

⁶ Tai Λgai aa noragi dai aagidi istΛtΛdai ΛSuusi tai
Λgai dagito mΛsbΛquiagi Λasñiitu.

⁷ Tai Λgai otoma bΛidacai Λasñiitu ΛSuusi. Dai
asñiitu daama darai gΛnsusuaa, taidΛ ΛSuusi
daamioma daiva.

8 Tai muidutai aa oodami voy_ΛΛ_Λ Δligaimi g_Λnsusuaa dai aa guicuta uusi maamarad_Λ dai voy_ΛΛ_Λ tuajaimi dai poduuc_Λ t_Λt_Λgidi Δgai ΔSuusi isali_Λ siaa duutudai.

9 Dai Δgai ismaac_ΛΔ_Λ bait_Λqui iim_Λitadai dai ismaac_ΛΔ_Λ gooqui_ΛΛ_Λ iim_Λitadai iñ_Λquimi daid_Λ icaitimi:

—Ali_Λ siaa duutudai aat_ΛΔ_Λ Diuusi. Aat_ΛΔ_Λ ip_Λlidi sai Diuusi c_ΛΔgac_ΛΛ_Λ n_Λijadana goovai ismaac_ΛΔ_Λ divia Diuusi guvucadad_Λc_ΛΔ_Λ.

10 Dai ali_Λ baig_Λn_Λliadamu v_ΛΔscatai ismaac_ΛΔ_Λ t_Λaan_Λda goovai. Goovai Δ_ΛΔ_Λraí Davicar_Λ cajiudad_Λ. S_ΛΔlic_ΛΔ_Λ siaa duutudai aat_ΛΔ_Λ Diuusi g_Λrbait_Λc_ΛΔaacamiga —asc_Λaitimi Δgai.

11 Taid_Λ ΔSuusi aayi Jerusaleen_ΛΛ_Λ, dai vaa Δg_ΛΔ quiuupaigad_ΛΛ_Λ Δjudidíu. Dai aipaco n_Λn_Λaaava dai n_Λn_Λidi istumaasi oidaga ami, dai gooqui_ΛΛ_Λ ii Betaanium_Λ Δmadu Δbaivustaama dan gooca maat_Λrdamigad_Λ, casi Δrurunococatadai casc_ΛΔ_Λ.

12 Dai siaadico aid_Λsi iji Δgai Betaaniaiñd_ΛΛ_Λ tai aayi biuugigai ΔSuusi.

13 Dai Δgai m_Λcasc_ΛΔ_ΛΛ_Λ t_ΛΔ_Λ Δmo iigosi d_ΛΔΔ_Λ c_ΛΔga t_Λt_Λdogi aagad_Λ. Dai Δgai ii dai n_Λn_Λidi sabai ibaidaga, d_Λmos mait_ΛΔ_Λ tomali Δmo iibiad_Λ mosg_ΛΔgi aagad_Λ maiquiaa aayi istuigaco ibiat_Λ Δgai casc_ΛΔ_Λ.

14 Amaasi ΔSuusi it_Λt_Λdai Δiigosi d_ΛΔΔ_Λ:

—Tomali Δmo imidagai camaiugimu tomali Δmaadutai g_Λibaidaga —ast_Λt_Λdai.

Vaid_Λ Δmamaat_Λrdamigad_Λ c_ΛΔ.

15 Dai gooqui Δ Γ aayi Δ gai Jerusaleen Δ Γ . Dai aid Δ si vaa Δ Suusi Δ g Δ quiuupaigad Δ Γ Δ judidíu, dai vuvaidimi v Δ Δ scatai ismaac Δ Δ ami gagaa-garai dai ismaac Δ Δ gasaap Δ dai. Dai aipaco su-uli memesagad Δ ismaac Δ Δ cambiando Δ judidíu quiuupaigad Δ tumiñsigad Δ Δ madu daraicarud Δ ismaac Δ Δ gagaagarai tutugu;

16 Dai maidagito tomali Δ maadutai iscucuusp Δ ticagi g Δ vustuidaga quiuupai Δ raana.

17 Dai g Δ aagacai mamaat Δ tuldimi daid Δ it Δ Δ dai:

—Diuusi ñiooquid Δ Γ aduucai oojisi: “Giñquii it Δ Δ giducamu quii mamaadaragai v Δ Δ tar Δ tomastuma oodami ami gamamaadadamu”, ascaiti Diuusi ñiooquid Δ Γ . D Δ mos aapim Δ Δ pan duucai ivueeyi Δ si Δ vogami tami Diuusi quiid Δ Γ —ast Δ Δ dai Suusi Δ oodami.

18 Taid Δ Δ bait Δ guucacamigad Δ Δ papaali Δ madu Δ maat Δ tuldiadami s Δ Δ licami ca Δ iscaiti Δ Suusi, dai otoma gaagaimi isduucatai muaagi, po Δ lidadai isv Δ asi oodami vaavoituda aagaitadai. Vaid Δ Δ oodami v Δ Δ scatai mait Δ Δ gaitadai isducatai g Δ nt Δ Δ gitoagi ca Δ catai isducatai mamaat Δ tuldi Δ Suusi.

19 D Δ mos Δ Suusi mostuca tai ii abiaad Δ Γ .

20 Dai siaadico quiamoco d Δ gavusai Δ gai dai t Δ Δ Δ iigosi d Δ Δ vai cagaquisapi tatacad Δ aiñd Δ Γ abi-aad Δ Γ .

21 Taid Δ Δ Piiduru t Δ gito daid Δ it Δ Δ dai Δ gai Δ Suusi:

—Mamaat Δ tuldiadami, dañi goiigosi d Δ Δ ismaac Δ Δ ñiooquidi aapi tacavo ticagaquisa —ast Δ Δ dai.

22 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vaavoitudadavurai Diuusi.

23 SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi, sai tomasioorΛ sioorΛ sΛΛlicΛdΛ cΛΛga giñvaavoitudadagi cΛΛga istutuidi isivuaadagi naana maasi istumaasi sΛΛlicΛdΛ siji-acami.

24 CascΛdΛ angΛnaagidi sai mΛsiΛascadΛ taanΛdagi Diuusi Λmo istumaasi gΛnmamaadiΛrΛ dai mΛssΛlicΛdΛ vaavoitudadagi isΛgai istutuidi isgΛnmaquiagi viaacamu aapimΛ mΛstumaasi taañiagi.

25 Dai mΛsiΛascadΛ gamamadadagi mΛsviaacagi Λmoco gΛnsaayu oigΛldavurai, vai giñooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja gΛnoigΛdana gΛnsoimaascamiga ΛpΛ.

26 Dai mΛsiaapimΛ maioigΛldagi, tomali gΛnooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoigΛdamu ΛpΛ —astΛtΛdai.

27 Dai amaasi aayi Λgai Λpamu JerusaleenΛrΛ. Dai aidΛsidΛ ΛSuusi ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidíu Λrana aimΛraitadai, tai miaadΛrΛ guuquiva ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami, ΛΛmadu ΛsonΛrΛ guucacami,

28 daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuma sΛΛlicamicΛdΛ ivueeyi aapi imaasi? ¿ToorΛ gΛmaa sΛΛlicami pΛsai pomaasi ivuaadana? —astΛtΛdai.

29 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛan ΛpΛ gΛntΛcacagi Λmo istumaasi mΛscΛΛga giñaa noragidagi dai giñaaagidagi istumaasi giñtΛcaca iñagai, nai aana ΛpΛ

gΛnaagidagi istuma sΛΛlicamicΛΔ ivueeyi aanΛ gomaasi.

³⁰ ¿TooraΛ ootoi ΛVuaana sai vapaconana oodami, Diuusi, oodamisio? AagavΛrai, noragida —astΛtΛdai ΛSuusi.

³¹ VaidΛ ΛcΛcΛΛli aipaco gΛnaagidimi daidΛ icaiti: —IspotΛiya aatΛmΛ sai Diuusi ootoi ΛVuaana goovai povΛrtΛΛdan tada tΛsai tuisi maivaavoitu.

³² Isbai potΛΛna aatΛmΛo sai oodami ootoi —ascaiti ΛtΛtΛaanΛdami.

AliΛ ΛbΛiditadai Λgai Λoodami cascΛΔ. CΛΛga maatΛcatadai Λgai siΛoodami sΛΛlicΛΔ vaavoitudai siΛVuaana ΛrDiuusi ñiooquituldiadamigadΛcatadai.

³³ Dai amaasi itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MaitatΛmaatΛ sioraΛ ootoi ΛVuaana —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Tomali aanΛ anmaitΛnaagidagi tuduidΛ istuma sΛΛlicamicΛΔ ivueeyi aanΛ gomaasi —astΛtΛdai ΛSuusi.

12

¹ Amaasi ΛSuusi gΛaagacai mamaatΛtuldimi cuentocΛΔ daidΛ itΛtΛdai:

—Λmo imidagai oidacatadai Λmo cΛΛli dai Λi uuvasi gΔdΛvΛΛragana, dai sicoli curarai. Daidi idui siaaco vusiadagi uuvasi varagadΛ. DaidΛ idui ΛpΛ Λmo vaaqui tΛcavacami dai abiaadΛrΛ nuucadaca agai vΛΛsi gΛΛsi.

Dai gooquiΛrΛ taajucamicΛΔ maa gΛΛsi aa oodami dai mΛcasi ii.

² Dai aid_Λsi aayi yoovaragai ootoi _Λgai _Λmoco g_Λp_Λiooñiga sai m_Λtaan_Λna _Λaata vuadami _Λuuvasi varagad_Λ si_Λqui _Λacatadai.

³ D_Λmos _Λaata vuadami b_Λi _Λootosicami dai soidoodai dai saasarai tuucugad_Λ dai maimaa toma laachi dai ootoi.

⁴ Taid_Λ _Λaamud_Λ ootoi _Λmai p_Λiooñi, m_Λtai _Λgai maicacarai, dai saasarai mood_Λ dai galnaasi ñi_Λo_Λqui aagidi dai mosootoi _Λp_Λ.

⁵ Taid_Λ _Λaamud_Λ ootoi _Λmai g_Λp_Λiooñiga, m_Λtai _Λgai muua. Dai goo_Λqui_Λr_Λ _Λaamud_Λ ootoi mui aa p_Λiooñi m_Λtai _ΛΛmoco soidoodai dai saasarai tuutucugad_Λ dai aa coi.

⁶ Dai maracatadai _Λc_Λli _Λmo c_Λli dai ali_Λ oig_Λdaitadai dai cuugat_Λr_Λ ootoi po_Λl_Λiditai: “Giñ_Λmarā gia siaad_Λr_Λ maisiaa duutudana _Λgai”, as_Λl_Λidi.

⁷ D_Λmos _Λaata vuadami t_Λgacai, aipaco g_Λnaatagidimi daid_Λ icaiti: “Gooviava _Λgai ismaac_Λd_Λ ajiagai v_Λsi oogad_Λ vustuidad_Λ g_Λaagai t_Λsmuaagi dai poduucai aat_Λm_Λ _Λrtutuidacamicamu”, ascaiti.

⁸ Dai b_Λi dai muua dai d_Λjoi ugidiana daitu _Λtuucugad_Λ —ast_Λdai _ΛSuusi.

⁹ Dai amaasi _ΛSuusi t_Λcacai _Λt_Λtaan_Λdami daid_Λ it_Λdai:

—¿Isduuñimu _Λtuidacami _Λd_Λv_Λrai _Λp_Λiooñi? Divimu _Λgai dai codimu _Λaata vuadami dai maaquimu _Λgai _Λd_Λv_Λrai aa oodami.

¹⁰ Aapim_Λ c_Λl maata isduucai oojisi Diuusi ñi_Λo_Λquid_Λr_Λ daid_Λ icaiti: _Λs_Λlicami viaacami ismaac_Λd_Λ daasa aagai Diuusi _Λt_Λtaan_Λdamigad_Λ _Λjudidíu gajiaad_Λr_Λ viaa _Λgai.

Dai ʌgai ʌrʌgai vaa ismaacʌdʌ vaamioma gatʌaanʌda agai.

11 Diuusi iduñia gomaasi. Dai gomaasi ʌrʌmo istumaasi cʌʌgaducamicamu ʌgai vʌʌtarʌ ismaacʌdʌ vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidarʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

12 Dai maatʌ caʌ ʌtʌtʌaanʌdami isʌgai aagada mʌʌlidi ʌSuusi cascʌdʌ aagai ʌcuento. Dai bʌiya ʌlidityadai ʌtʌtʌaanʌdami ʌSuusi dai maisagi dʌmos ʌbʌidityadai ʌgai ʌoodami dai dagito dai iji.

13 Dai gooquiʌrʌ ootoi ʌtʌtʌaanʌdami ʌʌmoco ʌfariseo ʌʌmadu ʌʌmoco ʌEroodʌsi aaduñda sai nʌidana sabai aagatudana ʌgai ʌSuusi ʌmo istumaasi istumaasi vui caatʌcagi ʌjudidifu vaavoidaragadʌ vai poduucai gʌʌpiʌrʌ vuaajagi ʌgai dudunucamiʌrʌ.

14 Tai ʌgai aayi siaaco daacatadai ʌSuusi daidʌ itʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, maatʌ aatʌmʌ sai istumaasi aagai aapi ʌrvaavoi. Dai maivuaamʌ ʌʌlidi aapi oodamicʌdʌ siʌrgʌnviipidacami siʌrsoituutuigami ʌʌrʌ. Mosgamamaatʌtuldi aapi istumaasi Diuusi ipʌlidi. ¿Cʌʌgaisi tasaa namʌquiada aatʌmʌ gocuota ʌgʌʌ baitʌcʌaacamigadʌ ʌromamanu cho sio? —astʌtʌdai ʌgai ʌSuusi.

15 Dʌmos ʌSuusi maatʌcatadai ismosvuiirumada ʌlidityadai ʌgai daidʌ itʌtʌdai:

—Aapimʌ aagai ʌmo istumaasi dai ʌma maasi ivueeyi. ¿Tuimʌsidʌ giñvuiirumada ʌlidi? Giñtʌʌgidavurai ʌmo tumiñsi ismaacʌdʌcʌdʌ

gaa namΛquidi aapimΛ Λcuota nai nΛida aanΛ
—astΛtΛdai.

¹⁶ MΛtai tΛΛgi. VaidΛ ΛSuusi nΛnΛidi daidΛ
itΛtΛdai:

—¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛΛtΛaragadΛ viaa go-
tumiñsi? —astΛtΛdai.

TaidΛ Λгаа aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛgΛΛ maitΛcΛaacami moodΛ dai
tΛtΛaragadΛava —astΛtΛdai.

¹⁷ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Maacavurai ΛbaitΛcΛaacami istumaasi
ΛrtuidadΛ, dai iduuñivurai istumaasi Diuusi ipΛlidi
isivuaadagi ΛpΛ, Λgai ΛrΛgΛΛ baitΛcΛaacami
tΛvaagiΛrΛ cascΛdΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

TaidΛ ΛcΛcΛΛli maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgitoagi
caΛcatai isducatai aa noragidi ΛSuusi.

¹⁸ Tai amaasi iji ΛΛmoco saduseo siaaco daa-
catadai ΛSuusi. Λsaduseo pocaiti sai maioidaga
duaacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ, cascΛdΛ itΛtΛdai Λgai
ΛSuusi:

¹⁹ —MamaatΛtuldiadami, Moseesacaru oojisi-
cami gΛrvii vai pocaiti sai isΛmo cΛΛli muquiagi dai
viaagi gΛooñiga maiquiaa maamatacai abaana,
saidΛ ΛsuculidΛ gΛaagai isvΛΛnagi Λviuudu dai
maamatagi abaana Λgai ismaacΛdΛ muu vΛΛtarΛ.

²⁰ Cuvaracamicatadai gΛnsiΛagΛmΛ. TaidΛ
ΛvΛΛsi gasiΛΛgi ooñigai dai muu maiquiaa
maamatacai.

²¹ Tai Λmo suculidΛ vΛΛna Λviuudu dai muu ΛpΛ
maiquiaa maamatacai. TaidΛ ΛgΛmai suculidΛ
vΛΛna dai podui ΛpΛ.

²² VΛΛ cuvaracami podui Λgai vaa ooqui dai vΛΛsi
coi maimaamatacai, taida muu Λooqui ΛpΛ.

²³ Dai si $\Delta\Delta$ scad Δ duduaacagi Δ gai dai Δ pamu oidacagio ismaac Δ d Δ Δ rcunad Δ camu Δ ooqui v $\Delta\Delta$ cuvaracami Δ rcunad Δ catai tami oidi daama —ast Δ t Δ dai Δ saduseo.

²⁴ Tai amaasi Δ Suusi aa noragi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Maic $\Delta\Delta$ ga g Δ nt Δ t Δ gitoi aapim Δ maimaat Δ catai iscaiti Diuusi η iooquid Δ dai tomali maimaat Δ catai isDiuusi viaa guvucadagai.

²⁵ Si $\Delta\Delta$ scad Δ duduaacagi coidad Δ camaicucuntai tomali maiooñtai, mos Δ pan ducamicana Δ gai Diuusi t Δ t Δ aañicarud Δ t Δ vaagi Δ r Δ .

²⁶ G Δ naagidamu aan Δ Δ mo istumaasi aagaitai goduaacaragai. Can Δ idi aapim Δ Moseesacaru oojad Δ siaaco ooja Δ gai istumaasi aagidi Diuusi Δ mo uusi iipoad Δ añ Δ r Δ siaaco m $\Delta\Delta$ catadai taí dai aagidi sai oidaga duaacaragai. Tomasi cat Δ v Δ pi Δ p Δ dui sicoi Avraañicar Δ dai Isaacaru dai Jacocar Δ v $\Delta\Delta$ sic Δ r Δ pocaiti Diuusi: “Aan Δ an Δ rDiuusigad Δ Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa $\Delta\Delta$ p Δ ” —ast Δ t Δ dai Diuusi.

²⁷ Δ gai Diuusi $\Delta\Delta$ madu daraaja t Δ vaagi Δ r Δ Diuusi Δ rDiuusigad Δ ismaac Δ d Δ cat Δ vaagi Δ r Δ daraaja dai ismaac Δ d Δ iimia Δ gai t Δ vaagiamu. Casc Δ d Δ g Δ naagidi aan Δ m Δ sai maic $\Delta\Delta$ ga g Δ nt Δ t Δ gitoi aagaitai sai maioidaga duaacaragai coidad Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi Δ saduseo.

²⁸ Tai ami divia $\Delta\Delta$ p Δ siaaco daacatadai Δ Suusi Δ moco Δ mamaat Δ tuldiadami s $\Delta\Delta$ licami, Δ gai ca Δ istumaasi aatagaitadai Δ Suusi $\Delta\Delta$ madu Δ saduseo dai maat Δ catadai Δ gai is Δ Suusi c $\Delta\Delta$ ga aa noragi, casc Δ d Δ it Δ t Δ dai Δ gai Δ Suusi:

—VΛasi ismaacΛΔ ipΛlidi Diuusi tΛsivuaadagi
 ʒtumaasi vaamioma gΛaagai tΛsivuaadagi?
 —astΛtΛdai ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

²⁹ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ: “GiñcaΛcavurai
 IsireliΛrΛ oidacami ΔcΛliodamiava ΔrgΛrDiuusiga
 dai mosΔca Δmadugava Diuusi.

³⁰ OigΛadañi ΔcΛliodami gΔDiuusi vΛasi
 gΛibΔdacΛΔ, dai vΛasi gΛtΛgitoidacΛΔ, dai vΛasi
 gΛguvucadacΛΔ”. Goovai ΔrΛgai ismaacΛΔ
 vaamioma gΛaagai isivuaadagi.

³¹ Dai gotordadΛ baitoma pocaidaga ΔpΛ.
 “OigΛadañi gΛaaduñi poduucai pΛsduucai
 gΛoigΛdai aapi Δagi”. Goovai vΛgoocai Δgai dai
 vaamioma gΛaagai isΔagiadagi —astΛtΛdai ΔSuusi.

³² TaidΛ ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami
 itΛtΛdai:

—Gia cΛga aagai aapi mamaatΛtuldiadami.
 Vaavuava ismaacΛΔ aagai aapi, sai mosΔca
 Δmaduga Diuusi sai maitipu Δmai mosΔca Δmoco.

³³ Dai sai gΛaagai tΛsoigΛadagi Diuusi vΛasi
 gΛribΔdacΛΔ, dai vΛasi gΛrtΛgitoidacΛΔ, dai vΛasi
 gΛrguvucadacΛΔ, dai tΛsai oigΛdaiña gΛraaduñi
 poduucai tΛsduucai gΛroigΛdai aatΔmΛ Δagi. VΛasi
 gomaasi vaamioma namΛga isΔvustaqui dai aa
 naana maasi ismaacΛΔ coodaiña oodami dai
 mΛmΛidiña Diuusi vΛΛtarΛ siaa duutudaitai Diuusi
 —astΛtΛdai ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

³⁴ Dai aidasi caΛ ΔSuusi iscΛga aa noragi
 ΔmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami itΛtΛdai:

—Baitoma maata caΛcan caiti aapi isducatai
 gataanΛi Diuusi —astΛtΛdai ΔSuusi.

Tai tomali Δmaadutai camaitpΛΛli istΛcacagi
 vaamioma.

35 ΔSuusi mamaatΛtulditadai Δoodami ΔgΛΛ quiu-
upaigadΛΓΛ Δjudidíu, daidΛ itΛΛdai:

—¿TuisidΛ pocaiti mamaatΛtuldiadami
sΛΛlicami, saidΛ ΔCristo ΔrDavi cajiudadΛ?

36 Vai Δgai vaa Davi aagai isducatai aagidi Diuusi
IbΛadΛ daidΛ icaiti: “ΔCristo ΔrgiñDiuusiga”, ascaiti.
Diuusi potΛΛdai ΔCristo:

“GΛmaaquimu aanΛ Δmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ
vaamioma namΛga.

Dai ugitudamu aanΛ vΛasi ismaacΛdΛ gΛvuidΛΓΛ
vΛΛΛcagi”, astΛΛdai Diuusi.

Ascaiti Davicaru aagaitai ΔCristo.

37 ¿Ducatai istutuidi ΔCristo siΔrDavi
cajiudadΛcagi vai Δagi ΔDavi giñDiuusiga aagadagi?
—astΛΛdai ΔSuusi.

DaidΛ Δoodami sΛΛlicΛdΛ muiducatadai dai
baigΛΛliaragacΛdΛ caΛcatadai istumaasi aagai
ΔSuusi.

38 DaidΛ itΛΛdai ΔSuusi Δoodami aidasi ma-
maatΛtulditadai:

—MaitavΔΓ Δpan duucai ivuaada aapimΛ goma-
maatΛtuldiadami sΛΛlicamicΛdΛ, ismaacΛdΛ oo-
joidi iscΛcΛΛgaducami gΛnaadadagi yuucusi, dai
oojoidi mΔscucuanadagi gΛnvapanamu dai viaat-
uldiadagi cacayana.

39 Dai goovai gaagaiña cΛcΛΛgaducΛdioma
daraicarui Δjudidíu quiquiuupaigadΛΓΛ, dai siaaco
gacuaada goovai cΛcΛΛgaducΛdioma daraicarui
oojoidi isdadarΛdagi.

40 Dai Δsidiña goovai vipiuudu baabaquidΛvio
dai tΛvΛpi gamamaadaiña sai maimaatΛcana

oodami issoimaasi ivueeyi Δgai. Goovai tuduidΔ
 Δgai dai vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi
 —astΔΔdai Suusi Δoodami.

⁴¹ Δmo imidagai ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ Δjudidíu
 daacatadai ΔSuusi vuidΔrΔ Δcajojoñi siaaco
 gΔtuaadana tumiñsi Diuusi aa duiñdadΔ vΔΔtarΔ.
 Daacatai nΔidi Δgai vaidΔ ΔgΔnviipidacΔΔ
 muumuji tueeyi tumiñsi ami cajojoñiΔrΔ.

⁴² Tai ami aayi ΔΔpΔ Δmo viuudu soitigami dai
 Δmo cajoñiΔrΔ tuaa goo sintavo.

⁴³ Tai amaasi ΔSuusi vai gΔmamaatΔrdamiga
 daidΔ itΔΔdai:

—SΔΔlicΔΔ angΔnaagidi sai idi viuudu soitigami
 siooma mui motuaa tumiñsi sivΔΔscatai gogaa is-
 maacΔΔ muumuji motueeyi tumiñsi.

⁴⁴ VΔΔscatai goovai motueeyi ismaacΔΔ
 cababaivitocΔi, dΔmos gooqui soitigamicatai
 motuaa vΔΔsi ismaacΔΔ viaacatadai istucΔΔ
 oidacagi —astΔΔdai ΔSuusi.

13

¹ Dai aidΔsi vuusai ΔSuusi ΔgΔΔ quiu-
 upaigadΔaiñdΔrΔ Δjudidíu tai Δmaadutai
 ΔmamaatΔrdamigadΔ itΔΔdai:

—MamaatΔtuldiadami, dañi vΔΔ sigiamaasi goo-
 jodai ismaacΔΔ ΔcΔΔ duñisi gogΔΔ quiuupai dai
 gogΔgΔrΔ baabaqui —astΔΔdai.

² DΔmos ΔSuusi itΔΔdai:

—CanΔidi aapimΔ idi gΔgΔrΔ baabaqui tami.
 Maiiimu tomali Δmo odai daama Δmai. VΔΔsi siaa
 gΔduuñimu goovai —astΔΔdai ΔSuusi.

3 Amaasi iji agai Oliivosi giidiamu, agai arvuidaragaa quiuupaigadajudidiu. Dai aidasi ami daivaasuusi, taidapiiduru, amaduJacovo, amaduVuaana, amaduAandarasi, covai itadaiagaiasuusi:

4—Aatama ipalidi pasgaraagidagi aapi siascada parduña agai gomaasi. ¿Ducatai maatcamu aatama isvasi gomaasi casi parduña agadagi?—astadai.

5 Taidasuusi aa noragi daidaitadai:

—Gannuucadacavurai, vai tomali maadutai maitanvupuiirumadaiña.

6 Muidutai dadia agai daidi caitidamu: “AanandarCristo”, dai muidutai vupuiirumadamu agai.

7 Damos masiascada cajiomacagi aapimacocodi muiyaparagaitavarduduaadicuda. Vasi gomaasi gaagai isparduñiagi. Damos gomaasi maiquiaa arcuugad.

8 Amo oodami cocoda agai aa oodami, dai amo davarriaragaitaidacami cocoda agai amai davarriaragaitaidacami. Dai muiyaparagaitagivucudamu davarrai. Dai oidacamu biuugigai, dai siaa caitadamu cocoadami. Vasi gomaasicadaitudama gaagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

9 Damos aapimagaagai masajagi gannuucadacagi; gantagida magari baitaguucacami, dai gangagagitudadamu aapimaciquiuiupiara. Dai viaacamu aapimaisvan guguucadagidudunucami vuidaradai rarai vuidaragiñvaavoitudaitai aapim. Poduucai istuidimu aapimaisgiñagadagai agai vuitapi.

10 Damos maiquiaa aacai cuugatarā tasarā glaagai isaagidagi vāasi oidigi daama oidacami isducatai Diuusi cāagacārā vuvaidi oodami.

11 Dai masiāscadā vaama gantuutusagi aapimā dudunucamiārā, maitavar vaaamā anliada maimaatacatai istaiyagi, tomali maitaagai mastatagitodagi. Diuusi gansoicadamu varai aagada mastumaasi tagitocagi aidapaca. Aapimā maiñioquia agai mosāgi Diuusi Ibādā ganñiooquitudamu.

12 Dai oodami gatatagiada agai āgi gansusuculi dai gansisiāgi masai coodaiña. Dai dādādā gatatagiada agai āgi ganmaamara. Dai maamaradā vui vātacamū gandādā dai asta gataānadamū coodaragai.

13 Dai vāasi oidigi daama oidacami gancāadada agai giñvaavoitudaitai aapimā. Damos siorā moā cāaga giñvaavoitudadagi siāsi ucami oidacagi oidigi daama āgai cāagacārā vuvāquimu.

14 ADiuusi ñiooquituldiadamigadā Daniel ooja sai divia agai amoco ismaacādā sāllicādā soimaasi iduñia agai amo istumaasi amapacārā siaaco maiviaa āgai oigaragai isvapacādagi (siorā naidagi idi oojai glaagai ismaata cācagi). Siāscadā nāijada oodami ispomaasi apvuimi, amaasi āgai ismaacādā tami Judeeārā daraajagi glaagai isvoopiagi gigiidamu.

15 Dai amaasi siorā vaaqui daama daacagi aidā tasarā aliāsi glaagai isotoma voopiagi maivuvaidacai gavustuidaga tuucavidārā.

16 Dai siorā dājiana ajioopadagi, maitaagai isapamu iimiagi ganquiiyamu dai vuiyagi ganyuucusi.

17 Si_{ΛΛ} soimaa taatamu _Λooqui ismaac_{ΛΔ}Δ noonoacagi si_{ΛP}_Λ viaacagi aali sisi_Λdami aid_Λ tas_{ΛT}_Λ.

18 Ali_{si} g_{ΛA}agai isdaan_Λdagi Diuusi vai mait_{ΛT}oomococana m_{Λsi}_{ΛΛ}scad_Λ voopiagi.

19 Ali_Λ soimaa taata agai oodami casc_{ΛΔ}Δ. Vaamioma soimaasi g_Λtaatamu amaasi sitomali _Λmo imidagai aid_Λsi abiaad_{ΛR}_Λ idui Diuusi oidigi, dai gooqui_{ΛR}_Λ tomali _Λmo imidagai maipomaasi g_Λtaatama.

20 Isbai t_{ΛV}_Λpi _Λp_Λduñiagi gomaasi aid_Λ gia v_{ΛΛ}si coiyantada oodami d_Λmos Diuusi maidagitomu ist_{ΛV}_Λpi _Λp_Λduñi gomaasi _Λgai ali_Λ oig_Λdai ismaac_{ΛΔ}Δ _Λcovai vuvaitu casc_{ΛΔ}Δ.

21 Amaasi is_Λmaadutai pov_Λnt_{ΛT}_Λdagi: “Dañi tami daja _ΛCristo”, m_{Λsi}_{ΛP}_Λ pov_Λnt_{ΛT}_Λdagi: “Dañi m_Λca daja”, mait_{ΛV}_{ΛR} vaavoitudada.

22 Dadiav agai yaatavogami dai pocaitiada agai said_Λ _{ΛR}_ΛCristo dai pocaitiada agai said_Λ _{ΛR}Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ, daid_Λ ivuaada agai naana maasi g_Λg_Λrducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta _Λgai ismaac_{ΛΔ}Δ Diuusi _{ΛΛ}gi _Λcovai vuvaitu isistuidiagi.

23 D_Λmos aapim_Λ av_{ΛR} baig_Λnduca casc_{ΛΔ}Δ _{ΛΛ}quiasd_{ΛR}_Λ abiaad_{ΛR}_Λ g_Λnaagidi aan_Λ gomaasi.

24 Dai amaasi si_{ΛΛ}scad_Λ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai, tasai tucapi viiya agai dai masaadai g_Λliña agai.

25 Dai sisiaavugai suuligia agai t_Λvaagiañd_{ΛR}_Λ, dai v_{ΛΛ}si istumaasi oidaga t_Λvaagi_{ΛR}_Λ g_Λg_Λvucudamu.

26 Dai amaasi giñtΛΛgimu oodami aanΛ iñsimaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami, iñsimΛΛcadΛrΛ imΛΛdamu icomai saagida guvucadagaicΛΔΛ, dai Diuusi dadadaquigadΛ ΛΛmadu.

27 Dai ootosamu aanΛ giñtΛtΛaañicarū sai Λgai Λmpaidana vΛΛsi Λoodami ismaacΛΔΛ Diuusi Λcovai vuvaitu vΛΛsi oidigiaiñdΛrΛ dai vΛΛsi tΛvaagiaiñdΛrΛ.

28 MaatΛvurai aapimΛ idi ñiooqui iñsimaacΛΔΛ gΛnaagidia iñagai aanΛ aagaitai Λiigosi: SiΛΛscadΛ momiacagi mamaradΛ dai iipoidagi aagadΛ pduucaī camaatΛca iscamiaadimi taaco.

29 Poduucai ΛΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ ñiijadagi iscasi ΛpΛvuidagi gomaasi ismaacΛΔΛ caaagidi aanΛ camaatΛca iscayoga ugidagai oidigi.

30 IñsimaacΛΔΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai gomaasi ΛpΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami.

31 TΛvaagi dai dΛvΛΛrai ugitimu, dΛmos giññiooqui maiugitimu.

32 DΛmos tomali Λmaadutai maimaatΛ siΛΛscadΛ tomali siuu duucu, tomali ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛvaagiΛrΛ daraajatai maimaatΛ, tomali aanΛ Diuusi maradΛcatai. MosΛΛgi gΛrooga Diuusi Λgai dai maatΛ.

33 CascΛΔΛ gΛaagai mΛsbaigΛnducagi, dai gamamadadagi maitavΛmaatΛ siΛΛscadΛ ajia agai Λcaa duucu.

34 Gomaasi ΛrΛpan ducami Λmo cΛΛli siΛΛscadΛ imiagi sibΛcai mΛΛcasi. Maiquiaa imΛcai vipi-idiña Λgai gΛpipiooñiga ΛΛmadutai aa duiñdagai, dai quitaagiña vipieeyi nuucadacami.

35 Dai aanΛ ΛΛpΛ imia iñagai dai maimaatΛ siuu duucu divia iñagai cascΛΔΛ baigavΛr gΛnduca

maimaatΛcatai siuu duucu divia iñagai aanΛ siΛmo imidagai urunuco, siΛpΛ Λran tucarΛ, siΛpΛ cuu-juicai tacucu, siΛpΛ maasicai.

³⁶ Todian duucai divimu aanΛ dai cascΛdΛ gΛaagai mΛsbaigΛnducagi.

³⁷ Istumaasi gΛnaagidi aanΛ aapimΛ ΛrvΛascatai vΛΛtarΛ. BaigavΛr gΛnduca —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

14

¹ Dai gooca tasai viΛgacataidai gopascua vΛΛtarΛ. Gopascua ΛrΛsiasa duudagai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ. VaidΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali Λmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛlicami gaagaitadai isducatai yaatagidacai bΛjiagi ΛSuusi dai muaagi.

² DΛmos icaititadai Λgai:

—Baiyoma asta siΛscadΛ daivuñiagi gosiaa duudagai vai poduucai maitΛrvui baacoagi Λoodami —ascaiti.

³ VaidΛ ΛSuusi BetaaniΛrΛ daacataidai Simuñi quiidΛrΛ. ΛSimuñi Λquiyoma viaacataidai Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga dΛmos cadueeyi Λgai. Dai aidΛsi mesa vuidΛrΛ daacataidai ΛSuusi, tai ami divia Λmo ooqui dai bΛcΛti Λmo tucayu alavastrocΛdΛ duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΛlicΛdΛ namΛacami. Dai taapai Λtucayu dai ΛSuusi moodΛrΛ tΛi Λasaiti sigian uuvaicΛdΛ.

4 Tai $\Lambda\Lambda$ moco ismaac $\Lambda\Delta\Lambda$ ami daraajatadai alia baacoi dai aipaco g Λ naatagidimi daid Λ icaiti:

—¿Istuisid Λ siaa doodai goovai goasaiti sigian uuvadami?

5 C $\Lambda\Lambda$ ga g Λ gagaramudai goovai vaamiomac $\Lambda\Delta\Lambda$ isvaica siento piisu dai Λ c $\Lambda\Delta\Lambda$ soiñamudai soitutuigami —ascaiti.

Dai s $\Lambda\Lambda$ lic $\Lambda\Delta\Lambda$ baacoi Λ ooqui vui.

6 D Λ mos Λ Suusi it Λ t Δ dai:

—Casiav Λ r maiñioocada aapim Λ gooqui vui. Goovai ismaac $\Lambda\Delta\Lambda$ iñduñi goovai Λ r Λ mo istumaasi c $\Lambda\Lambda$ gaducami.

7 Soitutuigami v $\Lambda\Lambda$ sc Λ r Λ viaacamu aapim Λ g Λ nsaagida, daid Λ istutuidi aapim Λ isc $\Lambda\Lambda$ ga iduiñdagi m Λ si $\Lambda\Lambda$ scad Λ ip Λ liadagi. D Λ mos aan Λ gia maisiuu v $\Lambda\Lambda$ sc Λ r Λ giññ Λ ijada agai aapim Λ .

8 Idi ooqui giñduñi istumaasi istui. Tai goovai giñtuucuga sigian uuvadami otoma muquia iñagai aan Λ casc $\Lambda\Delta\Lambda$.

9 Ismaac $\Lambda\Delta\Lambda$ g Λ naagidi aan Λ Λ rvaavoi sai tomasi-aacoga siaaco g Λ aagadagi Diuusi ñiooquid Λ v $\Lambda\Lambda$ si oidigi daama g Λ agada agai Λ p Λ istumaasi idui idi ooqui v Λ rai poduucai t Λ t Λ gitoda —ast Λ t Δ dai Λ Suusi.

10 Tai amaasi Λ Uudasi Iscaliote, Λ moco Λ baivustaama dan gooca ma-maat Λ rdamigad Λ Λ Suusi, ii daid Λ gaaataga agai Λ bait Λ guucacamigad Λ Λ papaali $\Lambda\Lambda$ madu dai baiduñia agai ñiooqui dai t $\Lambda\Lambda$ gida agai Λ gai Λ Suusi.

11 Dai aid Λ sid Λ ca Λ Λ bait Λ guucacami imaasi alia baig Λ n Λ li dai aagidi Λ gai Λ Uudasi sai aa

namΛquida agai. TaidΛ ΛUudasi gΛaagacai gaa isducatai gatΛΛgidagi ΛSuusi mΛsai muaana.

12 Tai aayi ΛtucamidΛΓΛ tasΛΓΛ Λsiasa duudagai istuigaco tΛtΛgitoiña Λjudidíu aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛΓΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛΓΛ dai istuigaco gΛcuaadana paana maicopodatudicami, dai gΛmumueeyiña Λmo ali cañiiru dai aa gΛdadaasdiña Diuusi. TaidΛ ΛSuusi mamaatΛramigadΛ itΛtΛdai ΛSuusi:

—Vaacoga ipΛlidi aapi tΛsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai vΛΛtarΛ —astΛtΛdai.

13 TaidΛ ΛSuusi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtΛdai:

—Imivurai mΛΛca gΛgΛΓΛ quiiquiana, dai ami tΛΛgimu aapimΛ Λmo cΛΛli vai vaigΛtica agai Λmo aayi suudagi vΛrai oida.

14 Dai siaaco vaquiagi Λgai vΛrai ami itΛΛda ΛquiΛΛcami: “ΛmamaatΛtuldiadami icaiti saaco cΛΛca Λtucavi siaaco gaugia agai Λgai idi siaa duudagΛΓΛ cuaadagai ΛΛmadu aatΛmΛ avΛΓ tΛΛda”.

15 SiΛgai gΛntΛΛgidamu Λmo tuucavi gΛducami gocua daama vaquiΛΓΛ tΛcaviacoga, cabaiduñisicami, vΛrai ami baiduuñi Λcuaadagai —astΛtΛdai ΛSuusi.

16 TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ iji dai aayi ΛgΛgΛΓΛ quiiquiΛΓΛ, dai vΛΛsi tΛΛ isducatai aagidi ΛSuusi. Dai baidui Λcuaadagai Λsiasa duudagai vΛΛtarΛ.

17 Dai aidΛsi cadidia ami divia ΛSuusi ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga.

18 Dai aidΛsi mesa vuidΛΓΛ daraajatai gacueeyi Λgai, taidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SalliacadΛ anganaagidi sai amaadutai aapimΛ ismaacadΛ giñΛΛmadu gacueeyi giñtΛΛgida agai dudunucami siΛgai giñmuaamu —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁹TaidΛΛmamaatΛrdamigadΛ aliΛ soigΛnΛΛli, dai vΛΛscatai tΛcacaimi daidΛ itΛtdaimi:

—¿AanΛnsi ΛpΛ? —astΛi Λmoco.

Tai Λmai potΛi ΛpΛ:

—¿AanΛnsio? —astΛi ΛgΛmai.

²⁰TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Λmaadutai aapimΛ baivustaama dan goocaiñdΛrΛava. Goovai ismaacadΛ giñsoiña cueeyi Λgai vaa asocoliΛrΛ.

²¹AanΛ iñsmaacadΛ viaa Λmo salliacami ivueeyi istumaasi aagidi Diuusi ñiooquidΛrΛ dΛmos siΛsoimaa taatamu gocΛΛli ismaacadΛ giñtΛΛgida agai siomΛ arcΛgaicamudai gocΛΛli vΛΛtarΛ ismaivuusaimudai tami oidigi daama —astΛtdai ΛSuusi.

²²Dai aidΛsi gacuaadatadai Λgai, taidΛ ΛSuusi bΛi Λpaana dai gamamagi dai saasacai maa gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtdai:

—Ugavurai idi paana. Idi argiñtuucuga —astΛtdai.

²³Dai bΛi ΛpΛ Λmo viacami uuvasi varagadΛ dai gamamadacai maa ΛpΛ tai vΛΛscatai ii ΛvaasuaiñdΛrΛ.

²⁴DaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—Idi argiñΛra ismaacadΛ aastia agai muucucai aanΛ sipoduucai gΛoigΛdamu soimaascamigadΛ tomasioorΛ sioorΛ vaavoitudagi. Dai gomaasicadΛ canamΛaca agai Diuusi ñiooquidΛ gooquirdadΛ.

25 S_Λlic_Λd_Λ ang_Λnaagidi, ansai camaiy_Λda iñagai uuvasi varagad_Λ asta iñsi_Λascad_Λ iiyagi utudui m_Λca siaaco gataan_Λi Diuusi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi g_Λmamaat_Λrdamiga.

26 Dai can_Λca_Λi _Λmo n_Λidagai iji Oliivosi giidi-
amu.

27 Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—V_Λscatai aapim_Λ _Λgi giñviaa agai sivi tucar_Λ.
Pocaiti Diuusi ñiooquid_Λr_Λ: “G_Λmuaatudamu pas-
tuuru sicañiirugad_Λ aipaco iimimu”.

28 D_Λmos si_Λascad_Λ _Λpamu duaaca aan_Λ _Λp_Λga
aimu aan_Λ Galileeana isaapim_Λ —ast_Λt_Λdai
_ΛSuusi.

29 Tai amaasi _ΛPiiduru it_Λt_Λdai:

—Tomasi v_Λscatai g_Λdagito aan_Λan gia
mait_Λdagitoagi —ast_Λt_Λdai.

30 D_Λmos _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—S_Λlic_Λd_Λ ang_Λnaagidi sai sivi tucar_Λ maiquiaa
gocuaaja cuujuicai tacucu aapi vaicojo maimaasi
aag agai p_Λsgiñmaat_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

31 D_Λmos _ΛPiiduru vaamioma guvucamic_Λd_Λ
ñioo daid_Λ icaiti:

—Tomañsi aapi g_Λmadu muu maitan_Λstuagi
iñsig_Λmaat_Λ —ast_Λt_Λdai.

Tai v_Λscatai pot_Λi _Λp_Λ.

32 Dai amaasi aayi _Λgai _Λmap_Λc_Λr_Λ siaaco
Getasemani t_Λagidu, taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai
g_Λmamaat_Λrdamiga:

—Tami av_Λr daraiva naida aan_Λ m_Λca gama-
maadagi —ast_Λt_Λdai.

33 Dai vaidacai ΔPiiduru, Δmadu ΔJacovo, Δmadu ΔVuaana, dai duaadicudan tadatuimi dai soigΔΔlidi.

34 DaidΔ itΔΔdai Δgai gΔmamaatΔrdamiga:

—SΔΔlicΔΔ soigΔΔlidi giñibΔdaga muquiadan tada. Tanasi avΔr vii aapimΔ, dΔmos maitavΔr coocosi—astΔΔdai.

35 Dai baitΔquioma ii, dai cupuliaco voi dΔvΔΔrapi daanΔi Diuusi sai isbaigacamudai iducai maisoimaa taatamudai Δgai istumaasi casi ΔpΔduñia agaitadai aidΔ.

36 DaidΔ aduucai gamamadai ΔSuusi:

—Giñooga, aapi vΔΔsiaΔcatali istutuidi isiduñiagi maitidagito issoimaa taata aanΔ dΔmos vai maitΔpΔduna iducatali aanΔ ipΔliadagi mosΔca isducatali aapi ipΔlidi —astΔΔdai ΔSuusi gΔooga.

37 Dai amaasi ii Δgai siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΔ vai coocosΔcatadai, daidΔ itΔΔdai Δgai ΔPiiduru:

—Simuñi, ¿coosopΔsi? ¿MaitapΔsistui isnΔaadagi tomas Δmo ora?

38 MaitavΔr coocosi dai gamamadadavurai vai maisoimaasi gΔnduiñtuldana ΔDiaavora. AapimΔ iduñia Δlidi istumaasi Diuusi ipΔlidi dai vΔΔscΔrΔ maitistui isnΔaadagi dai maidaanΔi aapimΔ Diuusi sai gΔnsoiñana —astΔΔdai ΔSuusi.

39 Dai imΔcai gamamagi ΔSuusi Δpamu Δgai vaa ñiooquicΔΔ.

40 Dai Δpamu ii siaaco daraajatadai ΔmamaatΔrdamigadΔ vai Δpamu coocosΔcatadai, aliΔ coocosimucatali Δgai mossusuligΔi vupuidΔ. Dai maimaatΔcatadai Δgai isducatali aa noragidagi ΔSuusi.

41 Dai Δ pamu gamamada agai Δ Suusi daid Δ it Δ t Δ dai g Δ mamaat Δ rdamiga:

—Siviav Δ r gia coocosi daid Δ g Δ niib Δ asta. Casia c Δ Δ gadu, casi ataayi m Δ siuu duucu giñt Δ Δ gida agai aan Δ ismaac Δ Δ viaa Δ mo s Δ Δ licami giñt Δ Δ gida magai soimaasi ivuaadami.

42 Vaapaigivurai, tim Δ da. Casia bod Δ r Δ im Δ i ismaac Δ Δ giñt Δ Δ gida agai —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

43 Dai quiaa ñioocaitadai Δ Suusi tai ami divia Δ Uudasi. Δ gai Δ r Δ moco Δ baivustaama dan gooca mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamastai dai uusi. Δ gai Δ rojootosad Δ catadai Δ papaali bait Δ guucacamigad Δ Δ Δ madu Δ mamaat Δ tuldiadami s Δ Δ licami, Δ judidíu son Δ rguucacamigad Δ Δ Δ madu.

44 Daid Δ Δ Uudasi ismaac Δ Δ gat Δ Δ gida agaitadai Δ Suusi caagiditadai Δ gai Δ oodami:

—Ismaac Δ Δ usupiga aan Δ Δ giava Δ gai v Δ rai b Δ i dai c Δ Δ ga vulicami b Δ cai —ast Δ t Δ dai.

45 Dai mosaayi siaaco daacatadai Δ Suusi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Mamaat Δ tuldiadami, mamaat Δ tuldiadami —ast Δ t Δ dai.

Dai usupi.

46 M Δ tai otoma b Δ i dai vulicami b Δ Δ cai.

47 D Δ mos Δ maadutai ismaac Δ Δ ami daraajatadai vusaitu g Δ cusiru dai iquit Δ Δ mo naacad Δ Δ bait Δ c Δ aacamigad Δ papaali piooñigad Δ .

48 Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai Δ oodami:

—¿Tuim Δ si dada aapim Δ dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuim Δ si giñb Δ quia agai, ducami siaan Δ Δ r Δ mo Δ sivogamicagi?

49 VΛΛS tasai gΛnsaagida daacana aanΛ αγΛΛ quiuupagadΛrΛ Λjudidíu dai gΛnmamaatΛtuldiña Diuusi ñiooquidΛ, mΛtai tomali Λmo imidagai maitimbΛi. DΛmos poduucai idui aapimΛ vaidΛ αρΛduuna isducatai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

50 Tai vΛΛscatai ΛmamaatΛrdamigadΛ voopoi dai ΛΛgi viaa ΛSuusi.

51 DΛmos Λmo gΛΛli apiaoiditadai ΛSuusi dai maitΛaadacatadai yuucusi mosΛmo icuusi tΛigigi mΛtai bΛi αγai ΛicusdΛaiñdΛrΛ.

52 Tai αγai anaasi viaa gΛicuusi dai mosmΛΛ.

53 MΛtai bΛidacai ΛSuusi ΛbaitΛcΛaacamigadΛ αρpapaali, taidΛ gΛΛmpagi vΛΛsi αρpapaali tΛtΛaanΛdamigadΛ ΛΛmadu ΛsonΛrguucacamigadΛ Λjudidíu ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami.

54 VaidΛ ΛPiiduru mosmΛΛcasdΛrΛ oiditadai αγΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ papaali tuisiquigadΛrΛ ucami. Anaasi tuisicana vii αγai ΛΛmadu sandaaru gΛucada taí.

55 VaidΛ ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ papaali ΛΛmadu vΛΛs ΛsonΛrguucacamigadΛ Λjudidíu ΛΛmadu dudunucami gatΛcacaitadai astuma soimaasi idui ΛSuusi daida gatΛaañia αγai muaragai. DΛmos maitΛΛ αγai istumaasi soimaascami vui ΛSuusi.

56 Vai muidutai mosyaatagΛi ΛSuusi, dai maiΛmadugan duucai aagai.

57 Vai aa mosyaatagΛi daidi caiti:

58 —AatΛmΛ caΛ vaidi icaiti goovai: “AanΛan daitudagi gogΛΛ quiuupagadΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ idui oodami dai vaica tasaicΛdΛ αρpamu iduñimu

aanΛ amai quiuupai dai agai maitΛroodami duñidΛca agai”, pocaiti goovai —ascaiti Λoodami.

59 DΛmos vΛascatΛ maiΛmaduga maasi ñioocai Λoodami.

60 Tai amaasi agΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ apapaali cΛquiva vΛascatai saagida daidΛ itΛtdai agai ΛSuusi:

—¿Tumaasi goovai ismaacΛdΛ aagai goovai gΛvui? ¿MaitapΛs gaaa noragida agai? —astΛtdai.

61 DΛmos ΛSuusi maiñioocacai vii, dai apia-maitadaga. TaidΛ abaitΛcΛaacamigadΛ papaali apamu tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿AapipΛsi rΛCristo Diuusi maradΛ? Diuusi gia sias duutadai aatΛmΛ —astΛtdai.

62 TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—ΛjΛΛ Diuusi maradΛana. Dai aapimΛ giñtΛagimu aanΛ siΛascadΛ Diuusi ismaacΛdΛ sΛalicΛdΛ viaa guvucadagai giñmaaquiyagi amo sΛalicami dai giñtΛagimu aapimΛ siΛascadΛ tΛvaagiaiñdΛrΛ imΛda aanΛ iicomai saagida —astΛtdai ΛSuusi.

63 TaidΛ abaitΛcΛaacamigadΛ papaali saasarai gΛyuucusi baamucai caΛcatai istumaasi aagai ΛSuusi daidΛ itΛi:

—¿TuisidΛ gaagaiña aatΛmΛ vaamioma nΛijadami?

64 AapimΛ cacaΛ isducatai caiti goovai sai apantuiga Diuusi. ¿Matumaasi tΛtΛgitoi? —astΛtdai.

Vai vΛascatai aagidi sai gataaanΛna muaaraga.

65 Vai amoco sisividimi, dai iñapai vuivasadΛ dai gΛvai daidΛ itΛtdai:

—Maatañi toorΛ gΛgΛgΛ —astΛtdai.

VaidΛ asandaaru vuivasana gΛvai.

66 VaidΛ ΔPiiduru maigotana tuisicana daacatadai, tai ami divia Δmo cusñirugadΛ ΔbaitΛcΛaacamigadΛ papaali.

67 Dai nΛiditai istaicovai daja ΔPiiduru cΛga gΛtΛgito nΛnΛidi daidΛ itΛtΛdai:

—AapiapΛ ΔpΛ Δmadu aimΛraiña ΔSuusi Nasa-reetΛrΛ oidacΛdΛ —astΛtΛdai.

68 DΔmos ΔPiiduru Δsto daidΛ itΛtΛdai:

—Maitan maatΛ aanΛ Δgai, tomali maimaatΛ aanΛ pΛstumaasi Δgai aapi —astΛtΛdai.

Dai ii ΔPiiduru abiaadΛrΛ dai quitaagiña cΛquiva. Tai cuujui Δmo tacu cΛliadΛ.

69 TaidΛ Δcusñiru ΔpΛpΛ vui nΛnΛaava ΔPiiduru daidΛ itΛtΛdai Δgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai:

—GooviaVΛr aduñdΛ gomaisapicΛdΛ —astΛtΛdai.

70 DΔmos ΔPiiduru Δsto. Tai bolaascΛdΛ Δgai ismaacΛdΛ ami daraajatadai Δpamu itΛtΛdai Δgai ΔPiiduru:

—SΔlicΛdΛ pΛraduñdΛ aapi goSuusi. GalileeΛrΛ oidacami aapi ΔpΛ di, dai Δpa maasi ñioocai aapi goSuusi aaduñdΛ —astΛtΛdai.

71 VaidΛ ΔPiiduru galnaasi ñiooquimi daidΛ icaiti:

—MaatΛ Diuusi nai aanΛ maimaatΛ gocΛli ismaacΛdΛ Δgai aapimΛ —astΛtΛdai.

72 Tai ΔpΛpΛ cuujui tacu cΛliadΛ, taidΛ ΔPiiduru tΛgito istΛtΛdai ΔSuusi sai maiquiaa cuujuicai tacucu goocuaja Δgai vaicojo itΛiya agaitadai sai maimaatΛ ΔSuusi. Dai tΛgito Δgai gomaasi dai sosua.

1 Dai mosmaasicai gΛnΛmpagi
 ΛtΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali, ΛΛmadu
 ΛsonΛrguucacamigadΛ Λjudidíu ΛΛmadu
 ΛmamaatΛtuldiadami sΛΛlicami, ΛΛmadu
 vΛΛscatai tΛtaanΛdami. Dai vulicami bΛcai ΛSuusi
 dai tΛΛgi ΛPilaato.

2 TaidΛ ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtdai:

—¿Aapiρasi ρraígadΛ Λjudidíu? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—ΛjΛ, poduquiva pΛsducatai agai —astΛtdai.

3 VaidΛ ΛtΛtaanΛdamigadΛ Λpapaali naana ma-
 sicΛdΛ gΛpíΛrΛ vuupaimi.

4 VaidΛ ΛPilaato Λpamu itΛtdai ΛSuusi:

—¿MaitapΛs gaa noragida agai tomali Λmo
 ñiooqui? Dañi vΛΛ naana maasicΛdΛ gΛpíΛrΛ
 gΛvuupai goovai —astΛtdai.

5 DΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo
 ñiooqui. CascΛdΛ ΛPilaato maitΛgaitadai
 istumaasi tΛgitoagi.

6 VaidΛ ΛPilaato dadagitoiña Λmo maisapicami
 aidΛ siaa duudagΛrΛ ΛΛgi poduucai gΛviidacatadai
 Λgai isdadagitoldiadagi Λoodami ΛΛgi ismaacΛdΛ
 ipΛliadagi Λgai.

7 Vai ami maisacariΛrΛ cuupicatadai Λmo cΛΛli
 Baraavási tΛΛgiducami ΛΛmadu aa ismaacΛdΛ
 coitadai oodami Λmo cocodiΛrΛ.

8 Tai ami dada Λoodami dai aagidimi ΛPilaato
 saidΛ iduuna poduucai isduucai ivuaadana Λgai
 vΛΛsi uumigi.

9 TaidΛ ΛPilaato aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿IpΛlidimΛsi isgΛndagitolda aanΛ gΛnraíga?
 —astΛtdai.

10 ΔPilaato maatacatadai isatataaanadami gada
 apapaali vui baacoicatadai ΔSuusi. Δgai
 caladaitadai ΔSuusi oidatucuitai mui oodami dai
 cascada gataagi ΔSuusi.

11 Damos atataaanadami gada apapaali avanaqui
 aoodami sai baiyoma gataanana Baraavasi.

12 Taida ΔPilaato tacaai daidi tata dai:

—¿Dai tumaasi ipalidi aapima isidunia ana
 goocada ismaacada judidiu raigada agai aapima?
 —astata dai ΔPilaato.

13 Tai agai ijiña daida ita dai:

—Siisañi curusiaba —astata dai.

14 Taida ΔPilaato ita dai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovaio?
 —astata dai.

Tai agai apamu ijiña daida ita dai:

—Siisañi curusiaba —astata dai.

15 Vaida ΔPilaato maitipaliditadai isvui baacoagi
 aoodami cascada dagitoli Baraavasi, dai gatajai
 masai galcarsana ΔSuusi dai gooquira gatajai cu-
 rusiaba siisaragai.

16 Taida sandaaru vaidacai ΔSuusi tuisicamu
 dai ami apagi vasi sandaaru.

17 Dai aadi yuucusi moraduacami daida idunia
 amo coronai uparaicada dai cali sai apa maas-
 cana amo raí dai poducaí parunai.

18 Dai vascatai iñacai daida icaiti:

—Tan calca raigada judidiu —ascaiti.

19 Dai amo ali uusicada moodaga gavai. Dai
 sisividi, dai gantootonacada guguucaí dai siaa du-
 utudadan vueeyi.

20 Vasi poducaí parunai agai dai gooquira
 uupasi yuucusi moraduacada dai agi yuucuida

aadi. Dai gooquiΛΓΛ vusaitu abiaadΛΓΛ dai curusi-
aba siisa agai.

21 Vai Λmo cΛΛli SireñiΛΓΛ oidacami Simuñi
tΛΛgiducami Λgai ΛroogadΛ Lejandro ΛΛmadu
Rufo. Dai oidigaiñdΛΓΛ imΛitadai Λgai dai
amui daivusai mΛtai goguama cusuvi Λcurusi
ismaacΛdΛ cusuvaticatadai ΛSuusi.

22 MΛtai bΛΛcai ΛSuusi ΛmapΛcΛΓΛ siaaco Gólgota
aagaiña saidΛ itΛiya Λlidi oodami moodΛ.

23 Dai oida agaitadai Λgai uuvasi varagadΛ
ΛΛcocami vΛΛnacami miira taidΛ ΛSuusi maitipΛli
isiyyagi.

24 MΛtai curusiaba siisa. VaidΛ Λsandaaru
nΛΛnΛitudai volao dai nΛida agai sooriatai vuiya
agai ΛSuusi yuucusidΛ dai astumaasi ajia agai
ΛΛmadutai.

25 Quiaa Λrquiaamococatadai aidΛmΛsi curusi-
aba siisa ΛSuusi.

26 DaidΛ Λoojai mΛsmaacΛdΛ ooja curusiaba dai
agai mΛstuisidΛ gatΛjai muaaragai, icaiti ΛpΛ:
“RaígadΛ judidíu”.

27 Dai abaana ΛSuusi ticurusiaba siisisa gooca
ΛΛsivogami ΛpΛ Λmoco sΛΛlisa padΛΓΛ Λmai curu-
siaba dai ΛgΛmai oogisa padΛΓΛ Λmai curusiaba.

28 Poduucai ΛpΛdui saidΛ ΛpΛduuna ismaacΛdΛ
aagai oojiΛΓΛ ismaacΛdΛ icaiti: “Oodami soimaasi
ivuaadami duucai nΛidi ΛCristo”.

29 Dai ismaacΛdΛ amui dΛgavuscΛi galnaasi
ñiooqui suuligidi ΛSuusi dai gidai gΛnmoomo
parunaitai ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—Epa aapi p_Λsmaac_Λd_Λ pocaiti p_Λsaid_Λ istutuidi isdaitudagi _Λg_{ΛΛ} quiuupagad_Λ _Λjudidíu dai vaica tasaic_Λd_Λ ivueeyi _Λpamu,

³⁰ c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ ig_Λvuusaida aapi _Λagi dai t_Λvañi curusiaiñd_Λr_Λ —ast_Λdai.

³¹ Poduucai _Λp_Λ parunai _Λt_Λaan_Λdamigad_Λ papaali _Λm_Λmadu _Λmamaat_Λtuldiadami s_{ΛΛ}licami dai aipaco g_Λnaagidi daid_Λ icaiti:

—C_{ΛΛ}gac_Λr_Λ vuvaitu goovai aa dai goovai _Λagi gia maitistutuidi isc_{ΛΛ}gac_Λr_Λ g_Λvuusaidagi.

³² Isn_Λijada aat_Λm_Λ goCristo raigad_Λ _Λjudidíu is-sivi t_Λvañiagi curusiaiñd_Λr_Λ, aid_Λ gia vaavoitudan tada aat_Λm_Λ —ascaiti.

Dai asta _Λc_Λc_Λli ismaac_Λd_Λ saigi_Λcatadai soimaasi ñiooqui suuligidi _ΛSuusi.

³³ Dai dan duucu v_Λasi oidigi tucapi vii coig_Λs_Λco tasai uucami.

³⁴ Dai aid_Λ uruno tadaco g_Λg_Λr_Λ iiña _ΛSuusi daidi caiti:

—Eloi, Eloi, ¿Lama sabactani? —ascaiti.

Sai _Λgai it_Λiya _Λlidi: GiñDiuusiga, giñDiuusiga, ¿Tu-_Λip_Λsid_Λ giñdagito?

³⁵ Dai _Λmoco ismaac_Λd_Λ ami daraajatadai ca_Λ ispocaiti _Λgai daid_Λ icaiti:

—Dañi, vapaidi goovai _ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad_Λ Eliiasi —ascaiti.

³⁶ Tai _Λmaadutai m_{ΛΛ} dai b_Λi _Λmo visocli dai vad_Λitu uuvasi varagad_Λ _Λcocamic_Λd_Λ, dai _Λmo uusi t_Λv_Λducami cuug_Λr_Λ daí _Λvisocoli dai mi-aad_Λr_Λ dadasdi _ΛSuusi sai visiusuna daid_Λ icaiti:

—T_Λdagito sabai diviana Eliiasi dai t_Λvaiñdana —ascaiti.

³⁷ Taid_Λ _ΛSuusi g_Λg_Λr_Λ iiña daida muu.

38 VaidΛ agΛΛ icuusi ismaacΛdΛ agΛΛ quiuupa-gadΛrΛ ajudidíu sagiΛcatadai Λpan Λsi covoca Λmo sueeyi dai Λrana sΛΛli sarai tΛcavidΛrΛ abiaadΛrΛ mΛtana ucami.

39 DaidΛ Λcapitán romanu ismaacΛdΛ vuidΛrΛ cΛaacatadai ΛSuusi tΛagacai isducatai iifña agai dai isducatai muu icaiti:

—SΛΛlicΛdΛ qui rDiuusi maradΛcatadai gocΛΛli —ascaiti.

40 Λmoco ooqui mΛcasdΛrΛ nΛiditadai ΛpΛ. Agai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María ismaacΛdΛ ΛrdΛdΛ Jacovo Λmadu Osee. Vai ali Jacovo aagaiña oodami Jacovo. Dai modaja ΛpΛ Salomé.

41 Idi ooqui oidatucuiña ΛSuusi dai soicΛiña aidΛsi Galileeana aimΛraiña agai. Dai muid-ucataidai aa ooqui ismaacΛdΛ oiditadai ΛSuusi JerusaleenΛrΛ uucami.

42 Dai caurui dai aidΛ baivuaadana ajudidíu vΛΛsiaΛcatai dai siaadico ibΛstaragaicatai maitis-tuma vuaadana.

43 Tai ami divia Osee ArimateeΛrΛ oidacami, dai agai ΛrΛmo gΛΛ tΛaanΛdamicatadai ΛpΛ. Dai agai nΛnΛracatadai siΛΛscadΛ gataaanΛda agai Di-uusi. Dai maiduaadicuitai vaa siaaco daacatadai Pilaato dai taí oigaragai dai tΛvaiñda agai ΛSuusi tuucgadΛ dai yaasa agai.

44 TaidΛ Pilaato maitΛΛ isducatai tΛgituagi maicΛΛga maatΛcatai isbai camuu agai. Dai vai Λcapitán dai tΛcaca agai sabai camuu.

45 VaidΛ Λcapitán agidi sai camuu. TaidΛ Pilaato maa oigaragai ΛOsee isyaasagi ΛSuusi.

⁴⁶ TaidΛ Osee savΛli Λmo icuusi namΛacami dai tΛvañi ΛmuuquiadΛ dai ΛicuusiΛrΛ biisa. Dai Λmo aitΛana siaaco cadΛgarsicatadai ami tΛΛ. Dai taagiña daí Λmo gΛΛ odai.

⁴⁷ VaidΛ María Madaliña ΛΛmadu María Osee dΛΛdΛ nΛidi mΛsiaaco tΛΛ ΛSuusi.

16

¹ Dai cadaivunucai ΛibΛstaragai tasΛrΛ, taidΛ María Madaliña ΛΛmadu María Jacovo dΛΛdΛ ΛΛmadu Salomé, Λgai savΛli sigian uuvadami dai toida agai ΛmuuquiadΛ.

² Dai tumiñoco ΛΛqui iji Λgai siaaco yaasapicatadai ΛSuusi. Tasai vusaico aayi Λgai.

³ Dai aipaco gΛnaagidimi Λgai daidΛ icaitimi:

—¿SioorΛ maigovai daasamu ΛgΛΛ odai sivaapaquimu aatΛmΛ? —ascaitimi.

⁴ Dai nΛnΛaavacai tΛΛ ΛgΛΛ odai vai camaianaasi daacatadai.

⁵ Tai Λgai vaapa siaaco yaasapicatadai ΛSuusi, dai ami tΛΛ Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ. Λgai Λpa maasi Λmo gΛli vai sΛlisa padΛrΛ daacatadai, dai mΛtana ugurui yuucusidΛ dai tootoaja. TaidΛ Λooqui aliΛ duduaadimu.

⁶ DΛmos ΛDiuusi tΛaañicarudΛ itΛtdai:

—MaitavΛr duduaadicuda. AapimΛ gaagai ΛSuusi ismaacΛdΛ NasareetΛrΛ oidacatadai, Λgai mΛsmaacΛdΛ curusiaba siisa. DΛmos Λgai caduaaca maitatiipu tami. NΛidavurai movai mΛsiaaco tΛΛ.

⁷ Iimivurai dai aagida ΛPiiduru ΛΛmadu Λгаа mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi saidΛ ΛSuusi ΛpΛga ajiagai GalileeΛrΛ isaapimΛ. Ami tΛΛgimu aapimΛ

poduucai isduucai gΛnaagidi Λgai —astatΛdai
ΛDiuusi tΛaañicarudΛ.

⁸ TaidΛ Λooqui voopoi abiaadΛrΛ duduaadimu-
cai dai giigivuquimi. Dai maiaagidi Λgai tomali
Λmaadutai aliΛ duduaadimucal.

⁹ AidΛsi duaaca ΛSuusi ΛpΛga gΛmaasitu Λgai
María Madaliña vuitapi ismaacΛdΛiñdΛrΛ vuvaitu
Λgai cuvaracami Diaavora tΛtΛaañicarudΛ.

¹⁰ Tai Λgai ii dai aagidi Λgai ismaacΛdΛ Λmadu
ajioopaiña ΛSuusi. Λgai aliΛ soigΛnliditadai dai
suaanΛitadai.

¹¹ Dai aidΛsi caΛ Λgai isduaaca ΛSuusi, dai isnΛidi
Λooqui Λgai maivaavoitu.

¹² Dai gooquiΛrΛ ΛSuusi gΛmaasitu Λma duucal
goooca gΛoidatucudami vuitapi. Λgai oidigamu
iimΛitadai.

¹³ Tai Λgai iji dai aagidi Λgaa, dai tomali poduu-
cai maivaavoitu Λgai.

¹⁴ Tai gooquiΛrΛ gΛmaasitu ΛSuusi Λbaivustama
dan Λmoco mamaatΛrdami vuitapi aidΛsi mesa
vuidΛrΛ daraajatadai Λgai. DaidΛ ΛSuusi bagaimi
gΛmamaatΛrdamiga maivaavoidaracatai Λgai
maivaavoitudacal Λgai Λgaa ismaacΛdΛ aagidi
isnΛidi isduaaca.

¹⁵ DaidΛ itΛtΛdai:

—Iimivurai vΛΛsi oidigi daama dai aagida
vΛΛsi oidigi daama oidacami sai casi istutuidi
iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiyagi.

16 Dai sioorΛ vaavoitudagi dai gΛnvapaconagi Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquimu. Dai sioorΛ maivaavoitudagi Λgai Diaavora ΛΛmadu iimimu.

17 Dai naana maasi istumaasi gΛgΛrducami ivuaadamu sioorΛ giñvaavoitudagi. Vuviadamu Λgai oodamiaiñdΛrΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ giñgυvucadacΛdΛ dai Λmamaasi ñiooqui ñioocadamu ismaacΛdΛ maimaatΛcana Λgai.

18 Dai gΛnnoonovicΛdΛ vuudamu Λgai gΛgΛrΛ coocoyi. Dai isyΛΛda Λgai muuquigami maigalvuaadamu. Dai coococidadΛ daama daraasadamu Λgai gΛnnoonovi sidΛ ΛcoococidadΛ duduaadΛdamu —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

19 Dai aidΛsi canaatocai ñiooqui gΛrtΛaanΛdamiga Suusi gΛmamaatΛrdamiga, taidΛ Diuusi vaidacai tΛvaagiamu dai maa Λmo gΛΛ sΛΛlicami.

20 TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aipaco iji dai aagidi oodami sai casi istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi vaavoitudacai gΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo. Dai Λgai vaa Suusi Cristo soicΛiña aa duiñdadΛrΛ vai Λgai naana maasi gΛgΛrducami ivuaadana dai poduucai maasiuldi sai ismaacΛdΛ aagaiña Λgai Λrvaavoi.

Dai mosΛcaasi.

Diusi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421